BISERICA

ORTHODOXĂ ROMÂNĂ

Revistă Periodică Eclesiastică

ANUL AL XII-lea

No. 3.

IUNIE

BUCUREȘTI

Tipografia Cărților Bisericescĭ

34. Str. Principatele-Unite, 34.

1888.

Tipografia „Cărților Bisericeștĭ".

Raportul Comisiuneĭ St. Sinod însărcinată cu cercetarea compturilor și a proĭectuluĭ de budget al Tipografieĭ „Cărților Bisericeștĭ", înregistrată la No. 56 din 16 Maĭ 1888.

Comisiunea St. Sinod însarcinata cu cercetarea compturilor și a proiectului de budget al institutului Tipografieĭ „Carților Bisericești, s'a întrunit eri conform votului St. Sinod din ședința dela 11 a curentei a doua óra în complectul ei, la Institutul tipografic la órele 8½ diminéța, unde constituindu-se sub președința Pr. St. Episcop de Argeș, ca cel mai vechiu în hirotonie, a ales de raportor pe subscrisul:

Apoi observând compturile și actele justificative, le-au aflat în regula, pentru care a însarcinat pe subscrisul, prin procesul verbal încheiat la 12 a curentei, a da relație St. Sinod despre situația casei Tipografiei prin cetirea raportului majorităței care conține esacta descriere a cestiunei. așa precum am convenit împreuna.

Sub-semnatul dar, înainte de citirea raportuluĭ despre Tipografie, se crede dator a aduce la cunoscința St. Sinod dorința ce a esprimat Comisiunea de a se complecta Institutul nostru tipografic și cu litografie, pentru care s'a edificat anume și local, remâind a se cumpara o mașina și pietre pentru litografie prin care ne-ar scóte la lumina iconografia Bisericei Ortodoxe Româna, a caruia gol îl speculéza asta-ḑi streinii, îmbulzind piețile nóstre cu felurite icóne ale diferitelor națiuni și religiuni streine. Pentru care crede Comisiunea, ca înlesnind Guvernul crearea litografiei, va face un serviciŭ fórte important Bisericeĭ și Națiunei.

Comisiunea și asta-ḑi a maĭ vizitat localul Tipografiei, inspectând de aprópe chiar lucrarile Tipografiei, și cercetând chiar soldul casei și numerariul, de a carora regularitate a remas cu desevêrșire mulțamita.

In raportul Directiunei No. 30, cu care s'a înaintat St. Sinod mai multe tablourĭ speciale pentru fie-care gestiune financiara, se vede din cel dintaiu tablou, care coprinde situația casei Tipografiei pe anul trecut 1887—88 în partea de sus, aratarea încasarilor și a cheltuelilor pe luni; iar în partea de jos, veniturile

şi cheĭtuelile dupa natură, din care resulta ca la începutul anului financiar, numerariu casei a fost ca escedent al anului încetat suma de leĭ.................................. 2,125—92.
Apoĭ venitul din tiparirea jurnalului: „Biserica Ortodoxa" pe trei luni din anul IX și 12 din al X lei..15,000—00
Suvențiunea anuala de la Stat.................15,000—00
Din diferite tipariri în cursul anuluĭ.............18,799—85
Alt venit din vêndarea carţilor bisericeşti....... 5,447—05
Ca venit estraordinar .... 34—20
Constituind totalul veniturilor suma de leĭ.......56,407—02.
In partea cheltuelilor tabloul arata urmatórele cifre:
S'a cheltuit cu salariile personalului administrat. pe 1887—88 lei .... 5,030—00
Idem..... de culegetorie și al mașinilor............. 11,206—03
Materialul tipografic: hârtie-litera-cernéla etc.....28,790—88
Cheltueli de legatori .... 2,330—53
Cu vignete pentru tiparirea Liturgiarului........ 500—00
Cu materialul combustibil şi cu iluminatul....... 1,042—15
Cheltueli marunte și estraordinare............... 1,965—70
Resultând şi un escedent de.................... 5,541—73
Care în total egaléza suma veniturilor însemnate mai sus: 56,407—02.

Comisiunea, observând aceste cheltueli faţa cu budgetul acelui an votat de St. Sinod, a constatat ca Direcţiunea dela unele paragrafe a resultat economiile putinciόse; aşa dela § salarelor personalului administrativ se ved iconomie 10 lei; de la § salarelor de culegetorie și mașini iconomie 3,073.97.

Iar la § cheltuelilor materialului tipografiei, care în budget era de 16,000, Direcţiunea a cheltuit în plus preste prevederele budgetare lei 12,790 bani 88, justificând acésta cheltuiala cu necesitatea de material reclamat în tiparirea mai multor carţi bisericești recomandate de St. Sinod, în cursul anului, precum și alte diferite carţi de afara, care au adus un profit însemnat Tipografiei. Din acea cheltuiala este în tipografie ca capital carţile: Evhologiul și Liturgiarul, a carora valóre este de 36,000 leĭ şi osebit mai poseda Direcţiunea o cantitate însemnata de hartie cu care s'ar putea imprima aprópe Evangelia și Apostolul, afara de escedentul general în bani preste 5500 lei.

Din § budgetar de legatorie care a fost in suma de lei 3000 s'a facut o iconomie de lei 669 bani 50. La § material combustibil şi iluminat, Direcţiunea a cheltuit în plus 42 lei 15 bani, justificând acésta cheltuiala cu asprimea ernei trecute. In total budgetul anuluĭ trecut care a fost votat de St. Sinod la venituri cu suma de lei 65,809.26, din care s'a incasat în realitate lei 56,407—02, remaind un deficit de leĭ 9402 bani 24 în datorii asupra anului urmator; iar în partea cheltuelilor, care s'au votat de St. Sinod cu suma de lei................42,820—00 aceste s'au solvat de Direcţiune cu lei.............50,865—29, adica cu leĭ 8,045 bani 29 mai mult preste prevederile budgetare. Cu tóte aceste, prin lucrul tipografic, și prin concursul dat din partea St. Mitropolii a Ungro-Vlahiei în desfacerea mai

multor imprimate, Tipografia a a ajuns a realisa un profit net de leı 18,799 şi osebit o cantitate însemnata de hártie pentru anul curent:

Acest resultat favorabil, Comisiunea îl crede îndestul de satisfăcetor ; drept care controlând şi compturile cu actele justificative pe care le-au aflat în regula,—este de opinie a se aproba de St. Sinod compturile presentate pentru anul espirat 1887—88.

Al doilea tablou presentat de Direcţiunea Tipografieĭ, formézĕ proıectul de budget pe anul present 1888—89, carele pe pagina I conţine suma veniturilor care se ridica la çifra de leĭ. . 82,783—59 clasificate în 5 paragrafe anume :

Escedentul din anul încetat leı.................. 5,541—73

Venitul din vîndarea a 7 carţı biser. ce se afla împarţite pe la Eparhiı spre vîndare....................13,342—16

Suvenţiunea de la Ministerul Cultelor.............20,000—00

Dın tiparirea şi datoriile jurnaluluĭ...............31,800—00

Din desfacerea ce s'ar face din cărţile Tipografieı precum şi din diferite tiparituri întêmplatóre.........12,100—00

Care în total alcatuesc suma de sus...............82,783—59.

Pe pagina II a acestuĭ tablou, Direcţiunea Tipografieı a specificat cheltuelile precum urméza :

Personalul administrativ însemnat cu leı 6,720—00 maı mult de cât anul trecut cu leı 1680; cacı d-l. Director propune a se adaugi salariile Comptabiluluı şi a Corectoruluı câte 60 leı în plus peste 90 leı ce au avut anul trecut, şi ajutoruluı de Corector înca cu 20 leı peste 40 ce a avut anul trecut, justificând aceste sporirı pentru îmulţirea lucruluı Tipografieĭ.

La personalul de culegetorie şi de maşine se îns. leı 15030—00 adica cu 750 leı în plus pentru acelaşı rezon.

Materialul tipografic se însémna cu cifra de leı .. 25,000—00, adica cu 9000 leı în plus, ca anul trecut, justificând acéstă sporire cu pilda anuluĭ trecut, când a fost nevoit a urca preste buget cu leı 12,000.

Cheltuelile de legatorie se însémna ca şi anul trecut 3,000 00.

Cheltuelile de vignete şi xilografiı cu desemnul lor 2,000—00 adica cu 1500 leı în plus, pentru interesul de vignete ce se reclama în tiparirile propuse.

Cheltuelı pentru material combustibil............ 1,500—00 adica cu 500 leı maĭ mult ca anul trecut, pentru neajunsul ce a întîmpinat iarna trecuta.

Cheltuelı de conrespondenţa şi merunte reparaţiı etc.. 2,040—00, adica maı mult ca anul trecut cu 840, pentru întîmpinarea trebuinţelor ce s'au esperimentat anul trecut.

Cheltuelı pentru maşinı de stereotepie şi galvanoplastie etc· ca şi anul trecut,...................... 1,800—00

care în total se ridica la suma de leı............... 57,190—00, adica o diferinţa în plus peste budgetul anuluı trecut leı. . 14,370—00

Direcţiunea maı promite caseı şi un escedent de leı 25,593—89 se înţelege daca tipografia va isbuti a-şı încasa datoriile de pe la Eparhiı, va avea de ajuns lucru de afara şi va desface şi din

depositul seu de carţi pentru suma propusa. Cu acest resultat Direcţiunea vine a egala suma cheltuelilor cu cea a veniturilor însemnate mai sus 82,783—59.

Comisiunea observând ca, pre cât unele din veniturile propuse pot fi problematice, în casul când nu s'ar putea realisa tóte vîndarile de carţi propuse; pe atâta are in privire spiritul de iconomie şi înţelépta administraţie, de care se conduce Direcţiunea, şi care promite a se întinde cu cheltuelile, în margenile veniturilor realisabile; De aceia este de opinie a se admite de St. Sinod proiectul de budget presentat de Direcţiune pentru anul present.

Direcţiunea tipografiei a mai presentat înca 7 tablouri, în care se ved daraverile Tipografiei cu diferite Eparhii pentru datoriile ce figurézǎ din vênḑarea a 7 carţi bisericeşti ale tipografiei, precum urméza:

Din tabloul lit, A. se vede daravera cu cartea „Biblia de Buzeu" din care figuréza asupra Eparhiei St. Mitropolii a Ungro-Vlahiei o datorie de lei........................ 750—00.

La Eparhia St. Mitropolii a Moldovei mai este datorie 393—92 din suma de 1494 67 cu care datora.

La St. Episcopie de Argeş mai figuréza datorie.. 536—14 din 1029—14 cu care datora.

Din tabloul lit. B. se vede daravera cu cartea „Predicile St. Ión g. de aur" din care mai figuréza asupra Eparhiei St. Mitropolii a Ungro-Vlahiei suma de lei................. 1.260—00 din suma de 3200 cu care a fost însarcinata la început.

La St. Episcopie de Argeş maĭ este datorie lei... 677—00 din 1196—55 cu care a fost încarcata.

Din tabloul lit C. se vede daravera carţei numita: „Studiul Ierarhiei şi instituţia sinodala în Biserica Ortodoxa".

Din acésta carte figuréza asupra St. Mitropolii a Ungro-Vlahii 1000 esemplare, despre care cercetând Comisiunea a constatat ca acele carţi s'au primit la St. Mitropolie în timpul repausatului Mitropolit Calinic, care le-a împarţit gratis Corpurilor legiuitóre şi la alte diferite persóne, aşa ca ele nu pot figura ca datorie asupra St. Mitropolii numite, şi pentru care Comisiunea este de opinie a se şterge acésta sarcina care nu póte avea nici un efect.

La St. Mitropolie a Moldovei mai figuréza datorie lei 225 din 525 cu care se însarcinase la început.

Din tabloul lit. D, se vede daravera Tipografiei pentru cartea numita: „Legea organica şi regulamentele St. Sinod".

La St. Mitropolie a Ungro-Vlahiei mai figuréza datorie lei 220—00 din 1273 ce a avut la început.

La St. Mitropolie a Moldovei tot datoria primitivă de lei 1,100—00

La St. Episcopie de Rômnic mai figuréza datorie de leĭ 60—00 din 993—50 cu care se însárcinase.

La St. Episcopie de Argeş figuréza datorie de lei 412—00 din 998 lei ce avea la început.

La St. Episcopie de Roman mai este datorie de leĭ 16—25 din 559 bani 25 ce avea mai înainte.

Din tabloul lit. E, se vede datoria carţei: „Aghiazmatariu", din

care se vede în Eparhia St. Mitropolii a Ungro-Vlahieĭ la Protoiereul de Prahova suma de lei.................... 110—00
din care n'a achitat nimic.

La St. Episcopie de Roman se vede Protoiereul de Roman însarcinat cu datoria contractata de la început lei.... 468—00
şi cel de Tecuciu aseminea cu lei................ 220—00.

La St. Mitropolie a Moldoveĭ se vede aseminea însarcinat Protoiereul de Dorohoiu cu suma de lei.............. 129—00.

La Eparhia St. Episcopii de Rômnic figuréza asupra Protoiereuluĭ de Vâlcea datoria de lei.................... 153—00
din 215 cu care fusese dator.

Iar Protoiereul de Mehedinţĭ datoréza cu lei..... 130 00
şi cel de Romanaţi cu suma de lei................ 200—00
din care n'au achitat nimic.

La St. Episcopie de Buzeŭ, Protoiereul de Rômnicu-Sarat cu lei.. 159—00
şi cel de Buzău cu lei........................... 210—00
din care asemenea n'aŭ achitat nimic.

La St. Episcopie de Huşi figuréza asupra Protoier. de Tutova cu lei................................ 70—00
cel de Falciu cu................................ 125—00
şi cel de Vaslui cu suma de..................... 90—00
din care tustrei n'au achitat nimic.

La St. Episcopie de Argeş figuréză asupra Protoiereului de Argeş suma de lei.............................. 54—00
din 125—10 ce contractase; iar cel de Olt tot cu datoria primordiala lei............................... 200—00

La St. Episcopie a Dunareĭ de jos se vede figurând asupra Protoiereului de Tulcea suma de la început de lei..... 45—00

Din tabloul lit F, se vede daravera carţei: „Noul Testament“, din care numai la St. Episcopie de Huşi se vede figurând asupra Protoereului de Vasluĭ suma de lei .... 222—00
din 347 cu care era însarcinat.

La Protoiereul de Fălciu se vede remaşiţa de lei.. 12—65
din 36 lei 30 bani cu care datora.

Din tabloul lit. G, se vede daravera „Orologiului celui mare“, care a fost trimis Protoĭereilor după cerere, şi din care la St. Mitropolie a Ungro-Vlahiei se ved Protoerii însarcinaţi precum urméza:

Protoiereul de Prahova însarcinat cu suma de lei... 765—00
„ „ Teleorman „ „ „ „ ... 150—00
„ „ Ialomiţa „ „ „ „ ... 246—40
„ „ Muscel „ „ „ ... 384—05
„ „ Dâmboviţa „ „ „ „ ... 460—95
Iar a plăşeĭ de jos din Bucureştĭ „ „ „ ... 325—00
din 505 cu care datora la început.

La St. Episcopie de Rômnic Protoiereul de Vâlcea datoréza lei... 278—00
din 308 cu care era dator; iar cel de Romanaţi cu lei. 231—00
datoraţi din început.

La St. Episcopie de Huşi se ved Protoiereii.

cel de Falciu însarcinat cu suma de lei..............	306—00
şi cel de Vaslui.........................a........	152—50
La St. Episcopie de Argeş, Protoiereul de Olt figuréza çu întréga sumă contractata de lei.............	381—25.
La Eparhia Dunarei de jos se vede că figuréza asupra Protoiereului de Braila suma de leï............	484—05
şi asupra celuï de Constanţa suma de leï...........	255—00

din care n'au achitat nimic.

Comisiunea este de opinie, ca pentru achitarea acestor datoriï să se comunice de la biuroul St. Sinod şi Prea Sânţiţilor Episcopi, câte un estract relativ la fie-care Eparhie spre sciinţa, ca Prea St. Episcopi sa atraga luarea aminte a Protoiereilor asupra sarcineï ce-i privesc.

Acest resultat cu respect se supune în deliberarea St. Sinod, spre a decide cele de cuviinţa.

(SS) Ghenadie Argeşiu, Ghenadie al Rômniculuï, Arh. Valerian Rômnicénu.

Jurnalul „Biserica Ortodoxă Română“.

Raportul Comisiuneĭ instituită de St. Sinod pentru cercetarea compturilor tipografice şi ale jurnaluluĭ: „Biserica Ortodoxă Română“ înreg. la No. 61 din 18 Maiŭ 1888.

Inalt Prea Sânţite Stĕpâne,

Comisiunea instituita de St. Sinod pentru cercetarea compturilor tipografice şi ale jurnaluluı „Biserica Ortodoxă Româna“ din anul trecut 1887—88 vine a aduce la cunoscinţa St. Sinod resultatul constatarilor şi a observaţiunilor sale priu raportul de faţa numaĭ asupra jurnaluluı numit, care sunt următórele :

Tabloul presentat de Comitetul Redactor cu raportul No. 95, sub numire de situaţie, sprijinit de condicele de compturĭ şı actele justificative, arata ca la începutul anuluĭ 1887—88 escedentul aflat în casa jurnaluluı era de leĭ............ .... 7,313—76,

apoı în cursul anuluı s'a incasat în fie-care luna din abonamentele remase în urmă cu plata prin diferite cifre suma de leĭ.......................... 33,155—45,

care unite la un loc forméza un total de leı...... 40,469—21.

Acésta suma forméza veniturile anuluı 1887—88, care prin budgetul anuluı trecut s'a votat de St. Sinod cu un venit calculat pe tóte abonamentele remaşiţa leĭ........... 120,745—11

adica presenta un deficit remas în datorii pe la Protoiereĭ..................................... 80,275—90

In partea cheltuelilor, tabloul citat arata ca' platindu-se salariile amploiaţilor administraţieı şi a Comitetuluı Redactor calculat dupa incasarile facute, s'a cheltuit suma de leı.. 16,030—00

Apoĭ plata imprimatuluı jurnaluluı........... 15,000—00

In fine espediţia, corespondenţa şi cheltuelĭ estraordinare....................................... 3,277—88

S'a reservat şi un escedent de....... .... 6,161—33

Care în sumă generala alcatuesc suma egală cu veniturile .... 40,469—21.

Comisiunea, constatând o administraţie prudenta în manipularea acesteı sumı şi vedênd compturile regulate, opinéza a se aproba de St. Sinod gestiunea anuluĭ financiar 1887—88 pentru jurnalul „Biserica Ortodoxa Română“, cum s'a presentat de Comitetul Redactor.

Al doilea tablou presentat de Comitetul Redactor este proiectul de budget pentru anul present financiar 1888—89, care se însamna la veniturı cu escedentul anuluı încetat leı... 6,161—33.

Apoı veniturı ce ar resulta din remaşiţele abonamentelor pe la Protoiereı în curgere de 6 anı din urma.. 74,538—85.

La acestea se adaoga suma abonam. anuluı present 42,180—00.

In fine abonamente directe şi veniturı estraordinare calculate tóte dupa anul trecut la suma de leı 1,900—00,

ceea ce constitue un total de leı................124,780—18,

adica cu o diferenţa în plus de 2000 leı de cât anul trecut.

Venind la partea cheltuelilor, proıectul de budget propune:

Pentru plata salarelor din urma a membrilor Comitetuluı pe anii VII, VIII, IX, X şi XI, a carora salare neachitate se rîdica la suma de leı........................... 30,520—00

Remisa Protoiereilor pe aceiaşı anı............ 14,907—77

Tiparirea jurnaluluı pe 3 No. din anul X şi 12 din anul XI .... 17,400—00

Salarele membrilor Comitetuluı Redactor a 350 unul lunar .... 12,600—00

Salarele Comptabiluluı şi a doı Espeditorı, 2 a 70 şi 1 a 50 pe luna........................... 2,280—00

Imprimatul jurnaluluı pe anul curent leı........ 14,400—00

Abonamente la jurnale streine leı............. 100—00

Cheltuelı de espediţie a 250 leı pe luna........ 3,000—00

„ de cancelarie a 10 „ „ „ .... 120—00

„ de corespondenţa a 20 „ „ .... 240—00

„ estraordinare a 40 „ „ „ ...... 480—00.

Remisa Protoıereilor calculata pe 3515 abonaţı a 20% pentru anul curent.................... 8,436—00

Totalul acestor cheltuelı s'ar ridica la s. l........ 104,483—77

şi ar maı lasa şi un escedent de .... 20,296—41

cu care se echilibréza şi se egaléza cu suma veniturilor de leĭ ....124,780—18.

Comisiunea, comparând acest proıect de budget cu acel votat anul trecut de St. Sinod, a constatat ca echilibrarea luı este justa şi egala cu acela. numaı la § Salarele Comptabiluluĭ şi a doı Espeditorı, s'a facut o sporire în plus cu 480 l. adaogând la ceı doĭ dintaı încă câte 20 leı pe luna preste 50 l. ce aveau maı înainte, fiind justificata acésta sporire, cu drept munca ce prestau aceştı funcţionarı.

Fiind dar raţional echilibrat acest budget şi avênd în privire ca Comıtetul aplica partea cheltuelilor în raport cu cea a veniturilor, Comisiunea este de opinie a se aproba acest proıect de budget de St. Sinod spre a se avea de norma de Comitetul Redactor în cursul anuluı present.

Trecênd Comisiunea cu observarea asupra capitaluluı jurnaluluı ce stagnéza în datorii pe la Protoıereı, a constatat ca datoriile ce figurau anul trecut asupra Eparhiilor St. Mitropolii a Ungro-Vlahieı şi cea a Episcopieı de Argeş pentru resturĭ de abonamente pe anul 1881, care este al V al jurnaluluı, s'au achitat cu plata în nu-

merar de lei 92 bani 70, şi în remisa Protoiereilor lei 77 bani 30, în cât datoriile Protoiereilor au remas a se plati din anul 1882 sau al VI al jurnalului, asupra caruia Comitetul Redactor presinta tabloul de sub lit. A, din care se vede ca pe acest an figurézǎ cu datorie numai Eparhiile Rômnicul-Noul-Severin cu Protoiereul de Gorj, care a platit în cursul anului lei 43 bani 50 din 692 lei ce datora şi din care maĭ figuréza asupra sa datoria de l. 648, şi Eparhia St. Episcopii de Argeş cu Protoiereul de Argeş, carele se vede dator înca cu lei 149 bani 55 din 254.75 ce avea la începutul anului. Eparhia St. Mitropolii a Ungro-Vlahiei, care figura cu datorie anul trecut pe acest an, a achitat tot în cursul anului.

Din tablout litera B, se ved datoriile Protoiereilor pe abonamentele anului 1883, care este al VII al jurnalului.

La Eparhia St. Mitropolii a Ungro-Vlahiei cu singur Protoĭereul de Dâmboviţa, care mai figuréza cu o datorie de lei 500.40 din 638.40 cu care figura la începutul anului.

Eparhia St. Mitropolii a Moldovei cu Protoiereul de Botoşani, carele pe acest an figuréza cu o datorie veche de lei 447 bani 80, din care n'a mişcat nimica în cursul anului trecut.

Eparhia Rômnicului-Noul-Severin cu Protoiereii: de Gorju însarcinat cu datoria de lei 1156 bani 80 şi cel de Mehedinţi impovorat cu datorie de lei 1192 bani 60, carii au desfaşurat puţina activitate în achitarea datoriei lor pe anul citat.

La Eparhia St. Episcopii de Argeş se vede Protoiereul de Argeş însarcinat cu 444 lei înca din 1883, din care în cursul anului trecut a achitat numai 37 lei 50 bani, în cât mai figuréza asupra sa înca o datorie pe acel an de 406 lei 50 bani.

La Eparhia St. Episcopii de Huşi se vede Protoĭereul de Vaslui dator la începutul anului trecut cu 554 lei, din carii în cursul anului încetat a respuns 244 lei, 80 bani, mai remaind asupra sa datorie din acel an 309 lei şi 20 bani.

Din tabloul, litera C, se ved datoriile Protoiereilor pe abonamente din anul VIII al jurnalului, care este anul 1884.

La Eparhia St. *Mitropolii* a Ungro-Vlahiei se vede *datorie* asupra Protoiereului de Ialomiţa lei 391. 20 bani din 612 leĭ ce avea la începutul anului trecut.

La St. Mitropolie a Moldovei se vede încarcat Protoiereul de Botoşani cu 1248 lei, din cariĭ în cursul anului a trimis Redacţieĭ numai 24 lei, cel de Dorohoi însarcinat cu 222 lei 40 bani, şi cel de Sucéva cu 266 lei 40 bani, din carii ambii n'au respuns nimic în cursul anului trecut.

La Eparhia St. Episcopii de Rômnic, Protoiereul de Gorj însarcinat cu lei 1659 a trimis Redacţiei în cursul anuluĭ numai 60 bani. Iar cel de Mehedinţi fiind dator la începutul anului trecut cu 1684 lei a respuns în curgerea anului leĭ 483, bani 80.

La Eparhia St. Episcopii Buzeŭ, Protoiereul de Rômnicul-Sarat n'a mişcat nimic din datoria sa de leĭ 218, bani 75.

La St. Episcopie de Huşi, Protoiereul de Vaslui în cursul anuluĭ trecut a uşurat datoria sa de lei 1140 cu 777 lei şi 60 baniĭ ce a înaintat Redacţieĭ. Iar Protoiereul de Tecuci din Eparhia de Ro-

man n'a achitat nimic din datoria sa de 280 lei 80 banĭ ce datorește pe acel an 1884.

Din tabloul lit. D, se vĕd datoriile Protoiereilor din abonamente pe anul al IX al jurnalului, care este anul 1885.

La Eparhia St. Mitropolii a Ungro-Vlahiei se ved datori numaĭ Protoiereiĭ de Dâmbovița cu 371 lei și cel de Ialomița cu leĭ 520 bani 80; toți cei-alți au achitat pe acest an.

La Eparhia St. Mitropolii a Moldoveĭ se ved Protoiereii de Iași însarcinat cu 600 lei, cel de Neamț cu 95 lei 40 b., cel de Botoșani cu și cel de Dorohoiu cu 615.60. Din toți aceștia, s'au înaintat Redacției dintr'o datorie de lei 3144 și 60 bani numai 48 lei în tot cursul anului.

La Eparhia de Rômnic datoresc Protoiereii ast-fel: cel de Dolj cu 1004 lei, cel de Gorj cu 2875 l. 90 banĭ, cel de Mehedinți cu 1984 lei 60 bani, și cel de Vâlcea 1145 lei. Iar cu toții, erau datori la începutul anului cu suma de lei 7978, din carii în cursul anuluĭ au achitat lei 968 bani 50 pe acel an numai.

La St. Episcopie de Buzeu, Protoiereul de Rômnicul-Sărat datoréza cu 251 lei 25 bani, din care n'a achitat nimic în cursul anuluĭ trecut.

La St. Episcopie de Argeș, Protoiereul de Olt mai figuréză cu suma de lei 55 din 188 cu care datora la începutul anuluĭ.

La St. Episcopie de Roman, datoréza pe abonamente din anul 1885 Protoiereul de Bacau cu 603 leĭ 40 bani și cel de Putna cu 186 lei.

La St. Episcopie de Huși datorește Protoiereul de Vaslui cu 678 lei 60 bani din 1425 cu care datora la începutul anului.

Din tabloul de sub litera E, se ved datoriile Protoiereilor pe anul al X al jurnalului, care este anul 1886.

La Eparhia St. Mitropolii a Ungro-Vlahiei, Protoiereii: plașeĭ de jos din Bucureșți a achitat 350 ce era dator, cel de județul de Ilfov datorește cu 1000 lei din 1680 ce datora la începutul anului, cel de Dâmbovița n'a achitat nimic din 1080 cu care remasese dator, cel de Prahova maĭ datorește 1332 dintr'o 1452 ce datora și cel de Vlașca mai datorește 408 leĭ din 708 ce datora la începutul anului trecut.

La Eparhia St. Episcopii de Rômnic se vede asupra tuturor Protoiereilor o datorie însemnata din remașițile de abonamente pe acest an de 6549.20 din 8428 ce datorau la început și din care au platit câte ceva anul trecut, în cât în special a mai remas dator Protoiereul de Dolj lei 306, cel de Gorj 1137.60 cel de Mehedințĭ 2131 lei 20 bani, cel de Romanați lei 554 bani 40 și cel de Vâlcea 2420.

La Eparhia St Episcopii de Argeș figuréza asupra Protoiereuluĭ de Argeș datoria de leĭ 835 bani 50 și a celuĭ de Olt 264. Cel de Argeș a platit 100 lei din datoria ce avea la începutul anului, iar cel de Olt n'a mișcat nimic tot anul.

La Eparhia St. Mitropolii a Moldovei datoresc Protoiereii cum urméza: cel de județul Iașĭ 528 din care n'a achitat nimic în cursul anului, cel de Botoșani 1200 lei din 1224 ce avea la începutul anului, din care a platit numaĭ 24 leĭ în cursul anuluĭ,

cel de Dorohoi a platit 12 lei în cursul anului numai, remâind dator cu lei 560, cel de Neamţu n'a mişcat nimic din datoria 732 lei, cel de Sucéva a platit 100 leï din 732 cu care datora la începutul anului; în cât toţi aceşti Protoierei datoresc pe 1886 cu lei 3652.

Protoiereii din Eparhia St. Episcopii de Roman datoresc abonamente din 1886 în suma de 4002 din 5202 cu care erau încarcaţi la începerea anului trecut, iar în special datoreşte Protoiereul de Roman cu 1112 ce figura şi la începutul anului, cel de Putna platind din datorie are a mai achita suma de lei 1026, cel de Tecuci a platit 200 lei din 1512 lei ce datora, mai remâind asupra sa datoria de lei 1312, cel de Bacau iaraşi a platit 200 lei în cursul anului, dar mai are de plata lei 552.

La Eparhia St. Episcopii de Huşï, Protoiereul de Falciu datoreşte 230 din 362 lei 40 bani ce datora la începutul anului, şi cel de Vaslui datoreşte cu 746 lei 40 banï din 1212 cu care datora la începutul anului.

Total figuréză asupra a 22 Protoierei suma de lei 20,099.10 din abonamentele anului 1886.

Din tabloul, litera F, Comisiunea a constatat datoriile Protoiereilor pe anul al XI care este anul trecut 1887/88. Aici se vede ca sta asupra a 31 Protoierei datoria flotanta de lei 30,989.20 specificat precum urméza:

La Eparhia St. Mitropolii a Ungro-Vlahiei, se vede o datorie de lei 5466 din 9984 ce figura la începutul anului pentru 961 abonaţi. Toţi Protoiereii aŭ platit câte ceva din datorie, afara de cel de Dâmboviţa, care are aceiaşï sarcina cu care era încarcat de la începutul anuluï.

Ei datoréza în parte ast-fel:

Protoiereul de plasa de jos din Bucureşti	cu	leï...	266—00
" " judeţul Ilfov	"	" ...	452—00
" " " Dâmboviţa	"	" ...	1200—00
" " " Prahova	"	" ...	940—00
" " " Vlaşca	"	" ...	1188—00
" " " Ialomiţa	"	" ...	744—00
" " " Teleorman	"	" ...	676—00.

La Eparhia St. Episcopii de Rômnic datoresc Protoiereii de la 5 judeţe cu 7351 lei 20 banï din 7812 ce datorau la începutul anului pentru 651 abonamente. Protoiereii de Dolj şi Romanaţi n'au respuns nimic în cursul anului, iar cei-lalţi 3 s'au uşurat de datorie în cursul anuluï cu suma de leï 460. Ei se specifica cu sarcinile urmatóre:

Protoiereul de Vâlcea	cu	lei	..... 540—00
" " Romanaţi	"	"	.....1080—00
" " Gorj	"	"	.....1221—60
" " Dolj	"	"	.....2028—00
şi cel " Mehedinţi	"	"	.....2481—60.

La Eparhia St. Episcopii de Buzeu datoresc amândoi Protoiereiï de Buzeu şi Rômnicul-Sarat cu datoria contractata de la începutul anului în suma de lei 3900 pentru 325 abonamente, din

care cel de Buzeu are a respunde leĭ 2280, ıar cel de Rômnicu-Sarat 1620.00.

La Eparhia St. Episcopiı de Argeş, Protoıereul de Argeş datoreşte cu suma de 600 leı pentru 50 abonnmente şi cel de Olt 280 leı din 360 leĭ ce avea la începutul anuluı pentru 30 abonaţı.

La Eparhia St. Episcopiı de Roman, unde au fost anul trecut 528 abonaţı, maı datoresc Protoĭereiı cu suma de leı 4934.00 din 6036 cu care datora la începutul anuluĭ, cel de Tecucı n'a achitat nimic în cursul anuluı avênd abonaţı 117. In special eı datoréza fie-care ast-fel:

Protoiereul judeţuluı	Roman	datoreşte	leĭ	....	1152—00
„ „	Putna	„	„	....	1560 00
„ „	Bacau	„	„	....	854—00
„ „	Tecucı	„	„	....	1428—00.

La Eparhia St. Mitropoliı a Moldoveı, unde şese Protoıereı au'avut 321 abonaţı, datoria totala consta din leı 3720, din care Protoıereul de Botoşanı a trimis Redacţieı 34 leı, maı remâind toţı solidarı pentru suma de leı 3686, care se repartiséza ast-fel:

Protoıereul de urbea	Iaşĭ	datoreşte suma de leı	120—00
„ „ jud.	Iaşĭ	„ „ „ „	804—00
„ „ „	Botoşanı	„ „ „ „	710—00
„ „ „	Dorohoiu	„ „ „ „	552—00
„ „ „	Neamţu	„ „ „ „	864—00
„ „ „	Sucéva	„ „ „ „	636—00.

La Eparhia St. Episcopiı de Huşı figura la începutul anuluı asupra celor 3 Protoıereı ce are suma de leı 5280.00 pentru 429 abonaţı, din care suma tustreı au maı uşurat în cursul anuluı, în cât remâne asupra lor de plata suma de leı 3502, pentru care sunt solidarı în ordinea urmatóre:

Protoĭereul de	Falciu	suma de leı	682—00
„ „	Tutova	„ „ „	1404—00
„ „	Vasluiu	„ „ „	1416—00.

La Eparhia St. Episcopiı a Dunareĭ de jos, Protoıereiı de Braila cu 60 abonaţı şi cel de Constanţa cu 41 abonaţı au achitat odată cu finitul anuluı; ıar cel de Covurluiu cu 90 abonaţı maĭ are de plata leĭ 650 din 1200 ce avea la începutul anuluı, şi cel de Tulcea cu 80 abonaţı maı are de plata leı 560 din 960 ce avea la începutul anuluı.

Din tabloul de sub litera G, se observa ca la începutul anuluı present, Protoıereiı din Eparhia St. Mitropoliı a Ungro-Vlahieĭ au contractat cu Redacţia 926 abonamente, adică cu 35 abonamente maı puţin ca anul trecut, care se ridica la suma de leı 11,112.

Protoıereiı din Eparhia de Rômnic au făcut abonamente pentru anul present în No. de 659, adică cu 8 maı mult decât anul trecut, rîdicându-se la suma de leı 7908.

Protoıereiı din Eparhia de Buzeu au contractat abonamente în No. de 346, adica cu 21 maĭ mult ca anul trecut, a carora valóre se rîdica la suma anuala de leı 4112.

Protoıereiı Eparhieı de Argeş se arată maı puţin zeloşı în favórea respândireı jurnaluluı, cacı cel de Argeş anul trecut a fa-

cut numai 50 abonaţi; iar Protoiereul de Olt s'a marginit în 30 abonamente. Cu tóte acestea pentru anul present se recomanda mai bine, caci cel de Olt a facut 31 abonamente, iar cel de Argeş tot 50, aşa ca amêndoi au contractat pentru suma de lei 972.

Protoiereii din Eparhia de Roman dau concurs pentru 528 abonamente, mai mult ca anul trecut cu 24 abonamente, a çaror valóre se rîdica la suma de lei 6338.00.

Protoiereii din Eparhia Şt. Mitropolii a Moldovei concuréza pentru 321 abonamente, a caror valóre este de 3852 lei. Cel ce are mai mare numer de abonaţi este Protoiereul de Neamţu, care s'a rîdicat pâna la 72 abonamente din 61 ce a avut anul trecut; iar cel ce are mai puţine abonamente este Protoiereul de urba Iaşi care a ajuns la 14 abonamaute din 10 ce a avut anul trecut. Cei-lalţi 4 Protoierei au între 46—67 abonamente de fie-care.

Protoiereii din Eparhia Huşilor au contractat în anul acesta pentru 429 abonaţi, mai puţin cu 10 abonamente ca anul trecut, care se rîdica la suma de lei 4748.

Protoiereii din Eparhia Dunarea de jos contractéza anul acesta pentru 271 abonamente, mai puţin ca anul trecut cu 12, a carora suma se rîdica la valóre de leĭ 3252.

In resumat abonamentele anului present se ved sporite cu 146 mai multe decât anul trecut, ceia ce da un resultat de 42,180 lei, adica cu o sporire de 1752 lei mai mult, afara de abonamentele facute de Redacţie direct.

Intre Protoierei cel mai activ în facere de abonamente se vede Protoiereul de Mehedinţi care are 234 de abonaţi.

Protoierul care a trecut preste 190 abonaţi este numai cel de Buzeu, apoi cel care a trecut peste 170 este cel de Ialomiţa; preste 160 au trecut numai cel de Dolj, de Putna şi Tutova; preste 140 abonamente se ved Protoiereii de Rômnicu-Sarat, de Bacau şi Falciu; preste 120 abonamente au trecut Protoiereii de Vlaşca, de Ilfov şi Vasluiu; preste 100 abonaţi sunt Protoiereii de Teleorman, Prahova, Gorj, Tecuci şi Roman; preste 90 de abonamente se însémna Protoiereii de Dâmboviţa, Romanaţi şi Covurluiu; preste 70 abonaţi au Protoiereii de Tulcea, Neamţu şi Muscel; preste 60 abonamente au Protoiereii de Botoşani, de jud. Iaşi, Braila, Sucéva şi al plaşei de sus din Bucureşti; preste 50 abonaţi sunt la Protoiereii de Vâlcea şi Argeş; preste 40 abonaţi, ceĭ de Constanţa. Dorohoiu şi al plaşeĭ de jos din Bucureşti, şi la urma Protoiereii de Olt cu 31 abon. şi cel al urbei Iaşi cu 14.

Pâna aicea Comisiunea a observat activitatea Protoiereilor carii mai mult sau mai puţin este vrednica de luare aminte. Insa observarea ce a facut pentru modul de achitare a banilor cuveniţi Redacţiei de pe abonamente este puţin recomandabil pentru mulţi din par. Protoierei. S'a informat Comisiunea, ca unii din Protoierei primesc jurnalele, le împart abonaţilor, încaséza banii, dar neglijaza a-i înainta la destinaţia ior, alţii îi opresc sub diferite eschivari subversive, pricinuind că nu se pot încasa. Alţii au incasat baniĭ şi au eliberat chitanţe neimprimate, şi fiind constrânşi de Redacţie, i-au înapoiat chitanţele imprimate.

Aceste descoperiri s'au facut în diferite localitați, pe care Comisiunea n'are trebuința a le numi pentru respectul ce se cuvine unor escepțiuni onorabile, care se afla între Protoiereĭ.

In raportul Comisiuneĭ aceştia din anul trecut se ved elogiuri frumóse pentru esactitatea urmata în Eparhia Dunarei de jos cu plata abonamentelor. Acum Comisiunea constata cu placere, că Eparhia St. Mitropolii a Ungro-Vlahiei, care era cea maĭ neregulata cu aseminea plați, a început a tinde spre a fi în curent. O energie fórte remarcabila care s'a întins până a da în judecata Consistoriului pe Protoiereii neglijenți, a adus resultatul ca fie-care a început a se ratui cu Redacția de plațile din trecut. Cu tóte acestea Comisiunea crede de cuviința a aduce la cunoscința St. Sinod datoriile ce planéza asupra Protoiereilor pe toți anii din urma, care sunt precum urméza:

Protoiereii carii au remaşițe de plata pentru abonamente numai pentru anul trecut sunt: cel de urbea Iașii cu 120, al plaşei de jos din Capitala cu 266, al județului Tulcea cu 560, cel de Covurlui 650, cel de Teleorman 676, cel de Tutova 1404 şi cel de Buzeu 228, rîdicându-se datoria, pentru care sunt solidari toți, la suma de lei 5956.

Protoiereii carii datoresc pe doi ani din urma sunt: Protoiereul de Fâlciu cu 912, acel de Ilfov cu 1452, cel de Vlaşca cu 1596, cel de Romanați cu 1634, cel de Roman cu 2264 şi cel de Prahova cu 2272, rîdicând toți datoria la 10,130 lei.

Protoiereii carii sunt datori cu trei ani în urma sunt: cel de Olt cu lei 599, cel de Ialomița cu 1647, cel de Iași cu 1932, cel de Neamțu cu 1691, cel de Bacau cu 2009, cel de Rômnicu-Sarat cu 2090, cel de Putna cu 2772, cel de Tecuci cu 3016, cel de Dolj cu 3338, și cel de Vâlcea cu 4105. In cât toți aceştia pórtă o datorie flotanta de lei 20183.

Patru Protoierei se întind cu datoria pe 4 ani din urma, precum urméza: cel de Dorohoi datoreşte 1950, cel de Sucéva 1994, cel de Argeş 2091 și cel de Dâmbovița 3151. Iar toți la un loc datoresc suma de lei 9186.

Trei Protoierei au fost mai neglijențĭ lasând a se lanțui datoriile pe cinci anĭ din urma anume: cel de Vaslui datoréza cu 3512 lei, cel de Botoșani 4955 şi cel de Mehedinți cu 8885, fiind toți partaşi la o datorie flotanta de 17,352 lei.

Iar cel mai neglijent în plata abonamentelor, care se întinde cu remaşița de datorie pe 6 ani din urma, este Protoiereul de Gorj, care pórta în spate respunderea unei datorii grele de 8698 lei.

Comisiunea îşĭ aminteşte din anii din urma, ca reposatul Protoiereu de Vlaşca Muscelénu facea cele mai multe abonamente, încasa toțĭ banii și nu trimitea nici un ban Redacțieĭ, sprijinit pe protectoratul timpului, până ce s'a hotarît a nu i se mai primi nici un abonament. In acéstа categorie se ved a fi Protoiereii de Mehedinți, de Gorj, de Botoşani, de Vâlcea, de Vaslui şi de Dâmbovița. carii vin a da rele esemple colegilor lor, de nu vor întalni în cale o resistență cum s'a vedut, în Eparhia St. Mitropolii a Ungro-Vlahiei.

Comisiunea, facênd acésta descoperire, se crede datóre a aduce elogiuri de lauda par. Protoierei carii au dat probe de esactitate şi o

consciința cu onestitate, achitând odată cu finele anuluĭ trecut tóta datoria lor pe abonamente. Aceştia sunt: Protoiereul plaşei de sus din Bucureştı, al județuluı Braila, Constanța şi Muscel.

Comisiunea este de opinie, ca pentru esecutarea datoriilor din urmă sa se comunice Prea Sț. Eparhioțī estract despre datornicii ceı reı de plata, spre a-ĭ chema la respundere. şi fiind ca unii Protoĭereĭ au încetat din viața lăsând bune clironomii urmaşilor lor, sa se însarcineze pe Protoierei noı a chiema în judecata pe clironomı, facênd cheltuelele de judecată pe comptul Redacției Iar spre a se cunósce obşteşte activitatea Protoıereilor sa se publice in extenso acest raport prin jurnalul St. Sinod.

Cel din urmă tablou ce maı presinta Redacția cu raportul seu este relativ la Cartea de Te-deum, care se vede cu o remaşița de datorie la patru Eparhii, anume la cea a St. Mitropolii a Ungro-Vlahieı, unde se datoreşte leı 1650. 50 banı, la cea a St. Mitropolii a Moldoveı leı 693, la St. Episcopie de Argeş leı 520. 10, şi la cea a Dunareı de jos 6 leı.

Comisiunea este de opinie asupra aceste cestiuni, care în toți anii este aceiaşı, a se înapoia cartile Redacțieı, daca nu se pot desface prin vîndare, ca sa se descarce odata aceste compturi ce se repetéza de maı mulți anĭ.

Acest resultat cu respect se aduce în deliberarea St. Sinod de subscrisul Raportor al Comisiuneı însarcinata cu cercetarea compturilor.

Raportor, Ar. Valerian Rômnicénu.

Material pentru Istoria Bisericéscă şi Naţională a Românilor.

Extras din cartea: „Acta Patriarchatus Constantinopolitani“, scriere publicată de D-niĭ Fr. Miklosich și Ios. Müller. vol. II-lea.

(Urmare Vedĭ No. 2 pag. 133, anul al XII-lea).

Patriarhul dă Protopopuluĭ Petru administrația Mitropolieĭ Rosso-vlahieĭ.

† *Ordin* †

La pag. 241. an. 6903 = 1395. Sarisóra patriarhală, ce sună așa: „Smereniea nóstră prin presenta sa scrísóre da prea cnstituluĭ protopop al Roso-Vlahieĭ, Chir Petru, în sfântul spirit iubit fiiŭ al smerenieĭ nóstre, economia și administrarea preasf. Metropolii a Roso-Vlahieĭ, care venind de acolo, s'aŭ cuvenit a i se concede cu dreptul de smerenia nóstră acéstă prea sfânta Metropolie cu tóte drepturile cuvenite eĭ și prerogativele și a se îngriji de stabilitatea eĭ; avênd voe și putere de a judeca și cerceta procesele venite la el ecclesiastice și civile și, dupre cum cere dreptul Dumneḑeesc, sa se pronunța asupra lor; sa pedepsască pe preoțiĭ vinovațĭ și sa-ĭ îndrepteze canoniceș-te, să întărésca anagnoștĭ dintre ceĭ din ea, sá așeḑe părințĭ spiritualĭ pe ceĭ demnĭ, sa sfințéscă sfintele și Dumneḑeeștele temple, dupá obiceiul predanisit de la început; dar pre ceĭ veniţĭ la vrednicia preoţieĭ și cerênd hirotonia de diacon saŭ preot a-ĭ aprecia, cerceta și examina, și daca ar afla purtarea lor ne-

reproşabilă, sa priméscă dovedile (actele) cele în favórea lor şi să-ĭ trimita pre eı la unul din arhiereiĭ din apropiere, şi ast-fel cu consențimêntul sĕŭ să priméscă aceştia hirotonia; ıar afara de socotința şi voința luı, dicem că nimene sa nu se hirotonisésca; să învețe pe poporul Domnuluĭ cel purtator de numele luĭ Christos în ea(biserica),şi dupa sfatuire şi îndemnarea'ı întroduce pe aceştia la lucrul legeĭ luĭ Ddeu şi a poruncilor luı; căcĭ ast-fel şi acésta din folosința acelora va lua resplata de la Dumnedeu. Datoresc însa şi toțı ceĭ ce sĕ afla în acésta (biserica), în Roso-Vlahia şi în tóta enoria eı, sa-l iubésca şi sa-l respecte pe el cu dreptul ca pe noı; şi a asculta cuvintele şi învețatura luı folositóre sufletuluĭ şi trupuluı. Pentru aceea şi datoresc cu toții a asculta de el, maı ales preoții, ieromonahii, monahii şi cățĭ sunt din ordinea ieratica, sciind ca iubirea catra el şi dragostea şi onórea se refera la mine, care l-am pus pre el în locul meŭ, dupa drept, ca pe un om înțelept şi bun, şi ca unul ce va avea bine-cuvêntarea şi rugaciunea din partea mea, daca se va arata supus şi bun în dreptul meu; alt-fel iaraşı me voiu mânia asupra aceluıa, care nu-l va primi pre el ca pe mine şi nicı îl va asculta. Deacea spre siguranța s'aŭ şi eliberat disuluı protopop în puterea dreptuluĭ Smereniei nóstre şi presenta scrisóre. †

Are şi prin onorata mână patriarhala acésta: Luna: Maiŭ, Indict 3. "

Acésta dispoziție a Patriarhuluı este facuta cunoscut şi Domnitoruluĭ timpuluı, luı Stefan.

„Prea nobile, prea brave, prea înțelepte mare

Voevod şi Domn al Roso-Vlahieĭ, în sfântul Spirit iubite fiĭŭ al Smerenieĭ nóstre, Chir Stefane, har, pace, milă şi bine cuvêntare vĕ doreşte Smerenia nóstră dela Dumneḑeŭ cel a tot puternic nobleţeĭ tale.

Prea piosul protoĭereŭ, Chir Petru, a adus Smerenieĭ nóstre epistolele nobleţeĭ tale şi s'a rugat şi el mult, ca să bine-cuvêntăm pe Episcopĭ şi să-ĭ lasăm la locul teŭ. Noĭ pentru ĭubirea nobleţeĭ tale, dacă aĭ fi cerut alt ceva, ce n'ar fi fost oprit de sfintele canóne, am fi facut acésta. Dar a lăsa pe Episcopii de acolo sa hirotonésca şi sa liturgisasca nicĭ odata nu vom face acésta; pentru ca-i are pe eĭ Dumneḑeŭ şi Smerenia nóstră nebine-cuvêntaţĭ, ca tâlharĭ, curvari şi furĭ, pentru ca fară socotinţa sfântuluĭ şi mareluĭ Sinod aŭ rapit Biserica Roso-Vlahieĭ, şi cea ce fac acolo este spre vatamarea sufletelor vóstre şi spre sfarămarea locului vostru; caci Dumneḑeu se manie mult asupra lor. Daca voeştĭ ca Dumneḑeu sa fie tot-déuna cu tine, alunga-i pre ei de acolo, şi te voiu avea şi eu pe tine ca parinte al teu, patriarhul ecumenic, iertat în sfântul Spirit, şi binecuvêntat şi tot poporul teu şi locul tĕu şi toţi cei reposaţĭ ai tei. Iar despre Biserica mea ce se afla acolo, în locul tĕŭ, am voit a face pe protopopul, Chir Petru, Exarh şi (investit) cu dreptul Smerenieĭ nóstre, sa sevêrşască el tóte cele eclesiastice, totuşi el n'a voit nici de cum, şi l-am nevoit mult, totuşi el n'au voit sa asculte. Am voit sa-ĭ iau preoţia sa şi sa-l fac şi nebine-cuvêntat, şi pentru accea a fost nevoit ş m'a ascultat, şi a luat scrisórea mea pentru a stapâni acésta Biserica, dupa dreptul Smerenieĭ nóstre.

Fie sa aĭbŭ dar şi dela nobleţa taĭubire, cinste şi ajutor, sa alunge pe pseudo-episcopı şi când va fi voĭa luĭ Dumneḑeŭ, după cum scrieḿ, atuncea ne vom cugeta să fac acolo, dupa socotinţa şi a ta, Metropolit spre a bine-cuvênta şi sfinţi pe toţı; fiind-că acela are a veni acolo dupa canóne şi predania apostolica şi va avea şi bine-cuvêntarea Mareluĭ Sinód. Rugaciunea mea şi bine-cuvêntarea mea fie cu nobleţa ta şi cu tot poporul tĕŭ.† "

Maĭ face cunoscută patriarhia şi decisiunea Sinoduluĭ patriarhal ambilor Episcopĭ excomunicaţĭ, pentru ca aŭ alungat pe Mitropolitul Ieremia, acusându-ĭ şi de laţniofronĭ. Iata coprinsul hotarîreĭ Sinoduluĭ :

„†Episcopiĭ ḑeĭ mincinoşı din Roso-Vlahia, tu Iosife şi tu Meletie, veţı şti ca din repejune v'a scris voue Smerenia nóstră, şi v'a oprit pre voı şi v'a aforisit ca pe nişte ómenĭ nedrepţĭ şi călcatorı de lege şi purtându-ve afara de sfintele şi Dumneḑeeştele canóne, pentru ca aţı rapit Biserica, la care nu participaţı şi o stĕpâniţı, şi aţĭ alungat pe Metropolitul bine-cuvêntat de mine, caruıa îĭ aparţinea; şi aud ca sunteţı şi betrânĭ şi nu vĕ temeţı de fel de mórte, ci voiţı sa vĕ duceţĭ sa ve munciţı în acea munca nesfêrşită ce nu se termina nicı o data. Aicea a venit şi protopopul de acolo, în sfântul Spirit iubit fiıu al Smereniei nóstre, Chir Petru, şi m'a rugat mult ca să vĕ ıert, dar de loc nu-l-am ascultat, ci ĭ-am ḑis: ca pe ómenii nedrepţı şi calcatorı de lege de loc nu ne permit canónele nóstre sa-ı iertam. Sunteţĭ voı adica ómenii aceıaşı mult neruşinaţĭ, pentru ca, de când v'a aforisit Mitropolitul vostru, totuşı liturgisiţı, şi daca

n'avețĭ nicĭ un alt rĕŭ, acesta numaĭ este de ajuns, ca sa vĕ faca mult reŭ. De aceea vĕ scriŭ voue, ca Biserica mea acésta o am predat protopopuluĭ, ca sa facă câte ḑic canónele mele. Căcĭ este om înțelept, învĕțat și bun și l-am primit pe el. Iar voue ĭarăși vĕ scriŭ, ca daca nu vĕ vețĭ duce dela acea Biserică, vĕ consider ca oprițı și aforisițĭ, ca ómenı reĭ și călcătorĭ de lege și tâlharĭ și curvarĭ și furĭ. Dacă voițı să ve aflațĭ mântuirea vóstra, venițĭ aicea spre a vĕ canonisi de Marele Sinod despre câte suntețĭ vinovațı, spre nu vĕ pĭerde sufletele vóstre. Alt lucru nu este care sa ve ajute la sufletul vostru, de cât să venițĭ aicea. †

Are și de cinstita mâna patriarhala acésta : Luna Maiŭ, Indict 3.†"

In fine emite și o *circulară către tot poporul* Român de a nu primi pre Episcopiĭ excomunicațĭ, și acésta-ĭ condiția pentru a scăpa de aforisire poporul Românesc.—Iata și acest act:

„Ceı din prea sfințita Mitropolie a Roso-Vlahieı aflatorı, prea pioșiĭ clericı, preoțĭ, ieromonahı, monahı, boerı și cela-lalt popor al Domnuluĭ ce se numește cu numele luı Christos, fiĭ iubițı în sfântul Spirit aı Smerenieı nóstre, har fie voue tuturor și pace dela D-ḑeŭ a tot puternic. Aicea a venit prea onoratul vostru protoıereŭ, dupa duhul iubit fiiŭ al Smereniei nóstre, Chir Petru, și a cerut ca să vĕ ĭertam de aforisirea cu care v'a aforisit Smerenia nóstră și Mitropolitul nostru, pentru ca nu l-ațĭ primit de loc pe el, ci l-ațĭ alungat, și ca avețĭ acolo reĭ Episcopı și aforisițĭ, și pe bine-cuvêntatul vostru Mitropolit l-ațı

alungat. Fiind-că m'a rugat mult protopopul vostru, de aceea ve scriŭ vouě, dar aşa vě consider ĭertaţĭ şi bine-cuvêntaţı, dacă veţĭ alunga de acolo pe aceştĭ rěı şi aforisiţĭ şi nebine-cuvêntaţĭ şi mincinoşĭ episcopĭ şi nimic să nu primiţĭ, măçar unul din voĭ saŭ bine-cuvêntarea lor, saŭ rugăciunea lor, saŭ hirotonia lor; ci să ve feriţĭ ca de ómenĭ, cariĭ sunt afara de Sfânta Biserica a Stěpânuluı meŭ, aluı Christos; ĭar pe potropopul vostru, pentru ca l-am veḑut bun şi înţelept şi om înveţat, ĭ-am predat luĭ acéstă Biserica şi să ţie loc de Mitropolit la voĭ, sa judece şi sa faca confesorĭ, să sevêrşască anagnoştĭ, să sfinţasca sfinte Bisericĭ, să cerceteze pe câţĭ voesc sa se faca preoţı, şi dupa ce-ĭ va cerceta sa-ĭ trimită la Mitropolitul care este aprópe, şi sa-ĭ hirotonéscă; să aıbă voıe a lega (cununa) pe ómenĭ, sa bine-cuvinteze pe femeı dupa lege, sa înveţe pe ómenı, sa faca cele bune pentru sufletul lor. Luptaţi-ve dar şi-l iubiţĭ pre el şi-l respectaţĭ acum sı maĭ mult ca şi pe mine, pentru ca este om bun, şi daca-l cinstiţı pe el, mie î mĭ faceţı; cacĭ pe el l-am hotarît a ţinea Biserica mea sa faca câte ḑic canónele, pâna când saŭ Mitropolitul vostru sa vie acolo, saŭ ve vom face alt lucru bun, acésta o ḑic canónele nóstre şi legile nóstre. Rugaciunea mea şi bine-cuvêntarea mea cu voĭ cu toţĭ.

Consideram şi pe reposaţiı voştri ĭertaţĭ şi bine-cuvêntaţı, dacă ne veţĭ asculta voı.†

†Are şi de cinstita mâna patriarhala acésta: Luna Maiŭ, Indict 3 †."

Patriarhul persista cu indăratnicie a *impune de Mitropolit Mavro-Vlahieĭ* pe Ieremia, dar nu reu-

sește ; însă spre a-șĭ exercita dreptul ce susținea ca-l are asupra Bisericeĭ Mavro-Vlahieĭ, și spre a-șĭ rĕsbuna și în contra Episcopilor excomunicați, cariĭ nu voiaŭ a-l asculta, trimite în Mavro-Vlahia pe Mitropolitul Mitilinieĭ, ca ales de Sinod și cu consimțimêntul împĕratuluĭ Bisantin, pentru a pune la cale afacerile Bisericeĭ și a hirotoni preoțĭ și alte serviciĭ a efectui; dar să nu intre în relațiĭ cu episcopiĭ excomunicațĭ.

Pag. 256., anul 6904-1395. Septemv. Ind. IV.

„†Preasfințite Mitropolite al Mitilineĭ, prea onorate, în sfîntul Spirit ĭubite frate al Smerenieĭ nóstre și conliturgisitor! Fiind-că cu hotarîrea prea înalțatuluĭ și sfântuluĭ meŭ Autocrator și cu voința și opinia sinodică a Smerenieĭ nóstre, te-aĭ ales ca să te ducĭ în parțile Valahieĭ și să restabileștĭ tóte, câte Domnitorul din gura (nia spus) catra Smerenia nóstra și câte sunt cuprinse prin scrisorĭ de către Domnitoriĭ de acolo; datoreștĭ prin presenta scrisóre ordonatóre a Smereniei nóstre sa te ducĭ și în părțile Mavro-Vlahieĭ; și fiind-ca cu puțin timp inainte întêmplându-se pricină din partea unor episcopi, s'a pronunțat asupra lor și greutatea aforisireĭ, îțĭ ordonam ție: ca *respectiv* de episcopĭ nimic întêmplător sa nu voeștĭ sa facĭ; iar *respectiv* de popor îțĭ dam loc sa facĭ, dupa cum veĭ gasi cele ale lor, pazînd însa stricteța canonica în tóte; căcĭ vor avea ĭubirea și din partea Smereniei nóstre cu modul acesta ; orĭ cum ațĭ așeḑa aceste a și le-ați face și fiind present și lipsind. Datorești dar conform ordinuluĭ, și înscris și verbal dat ție de Smerenia nóstra, tóte sa le facĭ, după cum ți

s'a impus, cu multă îngrijire, ca (om) înțelept și practic; fiindu-țĭ de ajutor ție și tuturor harul luĭ D-ḑeŭ. Pentru siguranță s'a eliberat sfințenieĭ tale și presenta scrisóre, ordonătóre a Smerenieĭ nóstre.†

† Are și de mâna onorată patriarhală acésta: Luna Septemv. Indict IV †. "

Tot acésta disposiție o ține și cu ocasia trimitereĭ Arhiepiscopuluĭ de Vitleem în Mavro-Vlahia.

Din act se constată că acesta știa limba locului, avea amicĭ între boerĭ și relații cu poporul de jos. Pag. 278. 6905—1397. Ianuarie Ind. V.

„† Ordin dat Arhiepiscopuluĭ de Vitleem, ducêndu-se a doua óră în Rosia. †

† Fiind-că ceĭ din prea sf. Biserică și a Mavro-Vlahieĭ și a Galițieĭ aflatorĭ creștinĭ aŭ multa nevoie de îngrijirea și observarea sufletésca, a Galițieĭ pierḑênd prin mórte pe păstorul eĭ propriŭ, iar a Mavro-Vlahiei în timpurĭ de maĭ înainte lipsită fiind de adevĕratul eĭ arhiereŭ, pentru unele pricinĭ, și nicĭ nu-ĭ lucru ușor ca acesta să se duca acum acolo; de aceea, fiind-ca aceste Bisericĭ sunt deșerte de propriĭ lor pastorĭ și învețatori, vrajmașul și resbelnicul comun al creștinilor, gasind loc, introduce pe uniĭ ca lupĭ, predicând dogme contrare a Bisericeĭ nóstre cei maiĭ a luĭ D-ḑeŭ, ortodoxa, catolica și apostolica și corumpe sufletele cele de acolo și le răpesc din mânile luĭ D-ḑeŭ; iar alții fiind profanĭ, prefacêndu-se ca sunt sfințițĭ liturgisesc ducêndu-se acolo și fac tóte nelegiuirile spre pĭerderea sufletelor lor înseșĭ și acelor ce-i primesc și-ĭ ascultă pre eĭ, dupa cum pre noi mulți de acolo ne-

au informat prin scrisorĭ ; Smerenia nóstră, după cum din partea luĭ D-ḑeŭ încredinţându-ne îngrijirea pentru sufletele acelora şi datorind a da sama Luĭ, dacă făcêndu-li observaţie nu-ı vom îndrepta dupa putinţă, pâna când D-ḑeŭ va da de sus şi li va concede adevaraţı păstorĭ şi învețatorı, ceea ce acum se pare că este necesar pentru privigherea lor şi îndepartarea reuluĭ, ceea ce se face cu ajutorul luĭ D-ḑeŭ ; şi dar găsind pe Preasf. Arhiepiscop de Vitleem, ĭubit în Domnul frate al Smerenieĭ nóstre şi conliturgisitor, Chir Mihail, om ce póte să servéscı fórte mult prin propria sa osîrdie şi devotament către D-ḑeŭ şi Biserica luĭ şi sa folosasca şi să ajute pe creştiniı de acolo, avênd conajutor la acésta şi însaşı cunoscinţa şi economia şi abilitatea sa, maĭ cu sama pentru relaţia ce are cu eĭ şi familiaritate, din causa dialectuluĭ propriŭ şi a limbeı, şi de alt-fel cunoscut fiind şi amic nu numaı celor ce stĕpânesc acolo şi maı şi la tot cela-lalt popor, pe acesta îl trimitem acolo cu ajutorul şi sprijinul luĭ D-ḑeu. De aceea datoreşte, ducêndu-se acolo, sa înveţe pe poporul Domnuluı cel din aceste Bisericĭ şi a-ı sprijini în adeverata, nemincinósa şi ortodoxa nóstra credinţa, pe care Sfânta şi Marea Biserică a luĭ Christos, eŭ ecumenicul Patriarh şi ceı împreună cu mine Preasfinţiţĭ Patriarhı, al Alexandrieı, al Antiohieı şi al Ierusalimuluĭ învĕţam şi predicam, în care credinţa aŭ şi creḑut dela început creştinii de acolo şi s'aŭ botezat, cu aceiaşı credinţa au şi adormit şi se vor închina Domnuluı şi D-ḑeu, şi Mântuitoruluı Christos în acea ḑi a judecaţeı. Dupa

aceia a cerceta şi a afla şi pe spurcaţiĭ de acolo ce s'aŭ introdus şi sa-ĭ alungĭ pe eĭ şi sa-ĭ îndeparteze din acel loc, ca lupı şi conrumpĕtorĭ şi sfaşiitorĭ aı turmeĭ şi oilor cuvântătóre a luĭ Christos, şi sa serveştĭ şi sa bine-cuvintezĭ şi sa sfinţeştĭ pe toţĭ creştiniĭ de acolo, pe guvernatorĭ şi guvernaţĭ, pe femeĭ şi copiĭ ; ĭar daca va fi nevoie să facĭ şi preoţĭ pe care-ĭ veĭ afla vrednicı şi anagnoştĭ sa întareştĭ, Bisericĭ să sfinţeştĭ, fiind datorĭ toţı ceı de acolo sfinţiţı, monahı, boerı şi tóta plinirea cea iubitóre de numele luı Christos, a-ĭ da onórea şi supunerea cuvenita luĭ, nu numaĭ dupa dreptate şi Exarh al Smereniei nóstre, dar şi pentru ca sufere, pentru eı şi pentru mântuirea lor şi prosperarea sufletésca şi folos a lor, ostenelı şi pericule şi greutaţı, şi câte alte desplacerĭ aduce marea îndepartare a drumuluı. Pentru care cu adevĕrat este demn de multe laude şi de multa mulţamire şi primire din partea tuturor, şi sa primésca şi sa ıubésca tóte cele ḑise de el pentru interesul şi sfinţenia lor şi a le îndeplini cu tóta buna-voinţa şi cu bucurie sufletésca. Căcĭ acelea, îĭ îndémna şi-ĭ sfatueşte pe eı şi-ı învaţă sa faca, câte sunt de folos pentru sufletul lor. Tóte acestea decı datoresc sa-ĭ facă luı, cât timp se va afla acolo cu eı, ıar când se va întórce aicea, datoresc sa-l calauzésca cu multa onóre şi ıubire şi cu convoiŭ de ajuns spre a se întórce n primejduit, pentru ca şi Smerenia nóstra auḑind acésta şi disposiţia şi opinia de îmbra ţoşare pe care o au catră dascalıı spirituali, sa-ı primim, pe eı toţĭ şi sa-ı poftim ca pe nişte adeveraţı şi sincerĭ fiı aı luı Christos. Înca permite şi da voĭe

Smerenia nóstră ḑisuluĭ Prea sf. Arhiepiscop al Vitleemuluĭ, înDomnul ĭubit frate al Smereniei nóstre și conliturgisitor, ca cum, daca 'l-ar ruga ducêndu-se saŭ reintorcêndu-se să liturgiséscă cu ajutorul luĭ D-ḑeŭ în Biserica vĕduvită, pentru sfinţenia sa, saŭ pentru hirotonia de preot, saŭ pentru sfinţirea de Biserica, saŭ pentru înmormêntare și pomenirea celor adormiţĭ. sa facă acésta neîmpedicat dupa vechea disciplina predominanta întru acesta în Biserică; abstinêndu-se în tóte de la șederea pe sintronu sfinţit. Pentru acésta decĭ i se eliberéză luĭ și presenta scrisóre ordonatóre a Smereniei nóstre pentru siguranță. Anul șase-miĭ-nouĕ-sute-cincĭ †

† Are și de mâna onorata patriarhală acésta: Luna Ianuarie. Indict. V † „

C. Erbicénu

—∞○∞—

PROFEŢIILE MESIANICE

(Urmare, vedĭ No, 11, anul al XI, pag 1008)

§ 3. Profeţia că Mesia trebuia să se nască din Feciór ă

Acésta profeţie este una dintre acele care aŭ esercitat maĭ mult pre comentatorı şi învĕţaţı; pentru a o esplica cum se cuvine, este de trebuinţa a ţinea sama şi de împrejurarile care o provocara. precum şi de tot ceıa ce s'a ḑis de profetul Isaia în privinţa acésta. ceıa ce se afla în cincı capitule, de la al şéptelea pâna la al un-spre-ḑecelea inclusiv.

Rasin, regele Siriei, şî Faceŭ, regele din Israel, facuse alianţa contra luı Ahaz, regele Iudeĭ, avênd de gând a' lua tronul din casa luĭ David şi a pune pre fiul luı Tabul. Rĕspândindu-se vestea acésta, tóta casa luĭ David şi tot poporul s'a tulburat şi a început a se clati cum se clateşte arborele de vênt: spre a-ı ımbarbata, D-ḑeu porunci luı Isaia ca sa mérga cu fiul sĕu Iacob înaintea luĭ Ahaz şi sa-ı vestésca ca legatura celor doĭ regĭ nu va avea succes, şi ca în şese-ḑecı şi cincı de anı, Istrail nu va maĭ fi un popor. Domnul bine-voi apoı, a propune luĭ Ahaz, prin Isaia, ca sa céra un semn, spre maı mare încredinţare. Dar acest principe impios, care scuturase jugul Domnuluĭ şi ceruse în contra inimicilor seı ajutorul luı Teglatpalasar. regele Asiriei, rezemându-se maĭ mult pe ajutorul ómenilor de cât pe al luı D-ḑeu, nu voi sa priméscа acel dar al luĭ D-ḑeŭ, ḑicênd ca nu îndrazneşte a ispiti pre Dom-

nul. Atuncĭ Isaia întorcêndu-se către căpeteniile caseĭ luĭ David, cariĭ însoţiaŭ pre rege, le ḑise: Asculta casa luĭ David aŭ dóra puţin este vouĕ a da împrotivire ómenilor şi căcı Domnuluĭ daţĭ împrotivire? Pentru acésta însuşĭ Domnul va da voue semn: Iata feciόra in pântece va lua, şi va naşte fiŭ şi se va chĭema numele luı Emanuel; unt şi miere va mânca maĭ înainte de ce va şti a osebi cele rele, va alege binele; ca maĭ înainte de ce va cunóşte pruncul binele sau rĕul, lepăda-va rĕul ca sa alégа binele, şi va rĕmânea pamêntul de care tu te temı, dela faţa celor doı împeraţĭ. Ci va aduce D-ḑeŭ preste tine, şi preste norodul teŭ, şi preste casa tatâne-teu ḑile, ca care n'aŭ venit din ḑiua, în care aŭ luat Efrem de la Iuda, pre împeratul Asirilor.

Profeţiile acestea se afla în cap. 7 din Isaia. De o cam data ne ocupam numaı de profeţia ce se rapórta la conceperea feciórei şi la nascerea luı Emanuel.

Huetius demonstréza că locul acesta a fost înţeles de maı mulţı rabinĭ celebri aşa precum ıl ınţelegem noı, şi ca eĭ au creḑut ca Mesia trebuia sa vie în lume fara a avea tata. Dar alţı Iudeĭ, spre a se feri de urmarile ce resulta în contra sistemuluı lor din acésta profeţie, s'aŭ silit a-ı da un alt înţeles: unii au ḑis ca profetul nu vorbeşte aicĭ de o feciόra curata, ci de o fata nemaritata; alţii aŭ voit sa aplice profeţia orĭ la Ezechias fiul luı Ahaz, orĭ la Iasub, fiul luĭ Isaia. Este uşor de a arata falşitatea acestor interpretarĭ.

Daca este vorba de o tênara nemaritata şi de o naştere naturala, ordinara, cuvêntarea luı Isaia n'are sens; el promite luĭ Ahaz o minune, facută de Domnul. Dar ce minune póte fi când o persóna nemaritată da naştere unuĭ prunc, fiind în relaţii cu un barbat? Apoı cuvêntul întrebuinţat de Isaia este *Alma*, care se înţelege numaı de o feciόra adeverată

ascunsă și necunoscuta de vr'un bărbat. Orĭ de câte orĭ se întimpina în cărțile sânte espresiunea acésta, n'are alta însemnare. Ast-feliŭ înțelesul profețieĭ este, ca pruncul se va naște în chip minunat și fără barbat.

Aplicându-se profeția acésta la fiul luĭ Ahaz saŭ la fiul luı Isaia, este ĭarășĭ în contra textuluĭ sacru. Maĭ întêiŭ este vorba în profeție, de un prunc ce trebuia sa se nasca. Dar Ezechia și Iasub eraŭ nascuțı amêndoĭ. Ahaz născuse pre cel dintêiu înainte de a se urca pre tron; al doılea era present, și adus de tatal sĕŭ înaintea regeluĭ. Maı mult Ezechia și Iasub eraŭ nascuțĭ de femeĭ maritate și în casatorie legitima, prin urmare este ridicul a se înțelege despre eĭ o profeție care se anunțe pre fiul uneĭ fecióre. In fine, în ce sens póte sa li se dea acestora numele de Emanuel, adica D-ḑeŭ cu noı?

Iudeiĭ, și după dênșiĭ necredincĭoșiĭ, fac o obıecțiune și maı importanta asupra înțelesuluĭ loculuĭ acestuia. Eĭ o trag chiar din cuvintele care urméza. Se ḑice în textul adus, ca pruncul acesta va mânca unt și miere, ca sa știe a înlatura rĕul și a alege binele, dar ca înainte de a ajunge vrêsta aceia în care se póta face deosebirea acésta, ceı doı regı vor disparea de pre pamênt. Ceia ce se și întêmpla. Puțin timp dupa aceia, Teglatpalasar prinse și ucise pre Rasin, ĭar Faceŭ perise într'o conjurațiune a luĭ Osea succesorul seŭ. Decı, este vorba aicĭ de un prunc nascut îndata dupa profeție, și nu de Mesia care trebuea sa se nasca după maĭ multe vécurĭ. In capitulul 8 se vorbește lamurit și despre pruncul acesta: acolo se ḑice ca îndata dupa preḑicerea sa către Ahaz, Isaia avu un fiu pe care-l numi Mahershalal, ceĭa ce va sa ḑica *de grab prada,* pentru că înainte de ce va cunóște pruncul acesta a numi pre tatal seŭ și pre muma sa, regele Asirieĭ va lua pu-

terea Damascului şi pradile Samariei. Este evident, dic ei, ca pruncul acesta ce se numeşte în cap. 8 *Mahershalal* este tot acela care în cap. 7 se numeşte *Emanuel,* pentru ca se repeteşte la al doilea, tot acéléşi cuvinte ce s'a dis şi despre cel dintâiŭ, ca înainte de a atinge vrêsta aceia în care se raţioneze, legatura celor doi regi va fi ruptă.

Acéstă dificultate ne duce la cercetarea întregului text profetic şi la tot ceia ce dice Isaia despre deosebitele obiecte ale profeţiei. Ceia ce se afla în cap. 7 s'a vorbit deja şi este de prisos a mai reveni. In cap. 8 profetul cunoscênd pre soţia sa concepe şi naşte un fiŭ, caruia D-deŭ porunceşte a i se da numele profetic de Mahershalal, pentru că înainte de ce va cunóşte pruncul acesta a numi pre tatal seŭ şi pre muma sa, cele douĕ state ce se aliasera în contra lui Iuda vor fi devastate. Apoi Isaia prevesteşte pustiiri noua, pe care le va face regele Asiriei în împeraţia lui Iuda, pe care-l numeşte pamêntul tĕu Emanuele! Vorbeşte tot în capitolul acesta despre cei doi fii ai sei înca fiind prunci, pre carii D-deu i-a dat ca sa fie un semn şi o prevestire pentru Israil. In cap. 9 Isaia vorbeşte iaraşi de un prunc ce i la dat Domnul: *Un prunc s'a nascut nouĕ, un fiu ni s'a dat, care ai e stapânirea pre numerile sale şi se chiamă numele lui ânger de mare sfat, sfetnic minunat, D-deu tare biruitoriu, Domn păcei, parinte véculuĭ ce va sa fie... Şi mare va fi stăpânirea luĭ şi pacei lui nu va fi hotar, pre scaunul luĭ David, şi între împerăţia luĭ va şedea, ca să o îndrepteze şi să o apere cu judecata şi cu dreptate, de acum şi până în véc; râvna Domnului Savaot va face acésta.* Se mai repeta şi în capitolul acesta ca inimicii regelui Rasin îl vor birui şi ca regatul lui Israil se va nimici din causa împotrivirei sale. In capitolul 10 profetul repeta, în numele luĭ D-deŭ, ca regele Asiriei va fi contra lui Israil toia-

gul mâniei și vargă de batae; ca va fi trimis de Domnul contra națiunei amăgitóre și o va despoia. Adaoga apoĭ că regele acesta îngânfat de succesele sale îĭ va lua la sine cu puterea sa și cá va voi sa faca tot ast-fel cu Iuda și Ierusalimul, precum a facut cu Israil și Samaria. Dar, ḑice iarașĭ Domnul prin gura luĭ Isaia: *Nu te teme norodul meu, cel ce locueștı în Sion, de Asirieni, pentru că cu toiagul te va bate... Incă puțin și va înceta mânia mea iar urgia mea preste sfatul lor.* In cap. 11 Isaia revine la pruncul cel minunat, de care vorbește mai 'nainte. El preḑice ramura ce era sa iasă din radacina lui Iese: Spiritul luĭ D-ḑeŭ de care va fi plin pruncul acesta, autoritatea și dreptatea sa. Descrie în mod poetic pacea ce va domni în lume; declara ca acest urmaș al luĭ Iese va fi un semn pentru popóre, ca i se vor închina neamurile și ca mormêntul seŭ va fi prea marit.

Cele cincĭ capitole din Isaia presinta un șir de profeții, și forméḑa un tot, pe care nu trebue a-l desparți, spre a judeca bine de înțelesul profețiilor sale. Este lamurit, ca are în vedere trei obiecte: cel dintêiu este de a asigura pre Ahaz și tóta casa lui David contra temerei ce o aveaŭ pentru legatura celor doi regi, al Siriei și al lui Israil; al doilea, de a vesti luĭ Ahaz prăḑile ce le va face Teglatpalasar în regatul seŭ ca pedépsa a fara de legilor sale și pentru ca n'aŭ avut încredere în D-ḑeu; al treilea, și ceĭ mai însemnat pentru noi, este promisiunea despre un prunc minunat, caruia i se da titlurile cele mai marețe, despre care se vestesc lucruri minunate, și care nu póte fi altul de cât Mesia.

Observam ca aceste trei obiecte ale profeției sunt legate strâns între ele. Pentru ca neamul lui David din care avea sa se nasca Mesia este neînvins iar legatura ce s'a facut contra lui va fi nimicita. Pro-

fetul preḑice maĭ întêiŭ pentru un timp îndepartat pre Mesia deja promis luĭ David, ca motiv al nimicireĭ legeĭ și a devastareĭ regatuluĭ luĭ Iuda, pentru ca împlinirea apropiata a acesteĭ profețiĭ sa fie un motiv de a crede în Mesia și a spera. Casa lui David trebue să fie asigurata, ca proectul destructor al celor doĭ regĭ nu se va împlini, pentru că Mesia va eși din ea; ea trebue sa fie asigurată ca Mesia va eși din ea, când preḑicerile despre perderea celor doi regi și pradăciunile în pamêntul Iuda se vor realisa.

Mai întêiŭ, pruncul prevestit în aceste capitule nu póte fi decât Mesia. Apoĭ ca Iis. Chr. reunește în persóna sa tóte caracterile pruncului prevestit. Este vorba a dovedi aceste două adevĕrurĭ, și a rĕspunde la dificultățile prin care rabiniĭ s'au încercat a le întuneca, și dupa dênșiĭ necredincioșiĭ.

Trebue a distinge în text trei fii diferiți: 1⁰ acel ce se va numi Emanuel; 2⁰ Iasub, fiul luĭ Isaia, pe care-l duce cu el înaintea luĭ Ahaz, precum spune în cap, 7; 3⁰ Mahershalal, care înca nu era nascut pre când se facea profeția întêiŭ, și despre care se vorbește în cap. 8. Este lamurit ca Iasub și Mahershalal sunt doĭ fii aí profetului; punctul acesta nu-'mĭ face nicĭ o dificultate. Adaug ca Emanuel se deosibește de aceștia; și acésta înca este lamurit cetind cu luare aminte textul. Emanuel trebuia să se nasca din o fecióra, *Alma*; și ori-ce înțeles i s'ar da cuvêntuluĭ acestuia, nu se póte da femeieĭ legitime a luĭ Isaia. Mai mult, s'ar putea óre da acelor doi copii niște însușii așa de marețe, caracterile înalte pe care profetul le atribue acelui a pe care-l preḑice? Maĭ ales titlul de D-ḑeu cu noĭ, s'ar putea ḑice ca pamêntul Iuda aparține unuia din eĭ?

Distincțiunea acésta odata stabilita, trebue a esamina aceia ce s'a ḑis despre pruncul Emanuel. In

cap. 7 se ḑice că el se va naşte de o fecióra; în capitolul 8, se ḑice ca pâmêntul Iuda este al sĕŭ; în cap. 9 tot de dênsul se vorbeşte în versurile 6 şi 7, unde se preḑice, că el va şedea pe scaunul lui David, ca va face dreptate pururea, ca va fi pace până la sfêrşit, şi căruĭa se da atâtea nume mărețe. Dovadă că de acelaşĭ prunc vorbeşte Isaia, este ca'ĭ dă acelaşĭ titlu că acela, care în capitulele 7 şi 8 se numeşte D-ḑeŭ cu noi, şi acel care în cap. 9 ,se numeşte D-ḑeŭ, sunt de buna samă aceĭaşĭ persónă. In fine în cap. 11, tot acelaşĭ prunc va fi odrasla din rădecina lui Iese, adică urmaşul luĭ David, care va fi plin de spiritul Domnuluĭ, va judeca cu dreptate, a căruĭ împĕrație pacĭnica este descrisa emfatic. In capitulul acesta şi în al noulea se află o identitate de caractere aşa că nu póte conveni decât uneĭa şi aceliaşĭ persóne. Este deci lamurit că în tot şirul cuvêntăreĭ este tot acelaşĭ prunc preḑis luĭ Ahaz, principilor de sângele sĕŭ, şi la tot poporul, spre a-i asigura în contra legatureĭ celor doĭ regĭ. Dar după tóte semnele acestea se póte óre sa nu cunóştem pre Mesia, Huetius demonstréză ca ceĭ maĭ iscusițĭ rabinĭ aŭ înțeles despre el profeţiile acestea. Dar nişte calificaţiunĭ aşa de mărețe cuĭ puteaŭ să fie aplicate dacă nu cum-va unuĭ trimis ceresc? Care alt urmaşiŭ al luĭ David póte să priméscă titlurĭ aşa de pompóse, ba chiar să fie numit D-ḑeŭ? Prin urmare este şi aicĭ o profeție Mesianica.

Dar aci revine dificultatea propusă. Dacă Isaia vorbeşte de Mesia, care trebuia să vie, după maĭ multe vécurĭ; cum în vers. 15 al cap. 7, îndată după ce a anunţat naşterea luĭ Emanuel, póte să adauge că înainte de ce Emanuel va sci a respinge rĕul şi a alege binele, ceĭ doĭ regĭ inimicĭ vor fi nimiciţĭ?

Rĕspunsul la obĭecţiunea acésta este că în vers, 15, numaĭ vorbeşte profetul de Emanuel, cel preḑis

în vers. 13 şi 14. Să ne amintim că trimeţênd D-ḑeŭ pre Isaia la Ahaz, i-a poruncit a lua cu sine pre fiul séŭ Iasub. Fiul acesta era înca în pruncie. Isaia o spune curat în vers. 18 al capitoluluĭ: *Eŭ şi pruncii meĭ.* De pruncul acesta vorbeşte Isaia în cap. 7 vers. 15. El nu vorbeşte nicĭ de pruncul Emanuel de care vorbise în vers. 13 şi 14, nicĭ de pruncul Mahershalal, despre care va vorbi în capitulul urmatoriŭ. Inţelesul profeţieĭ aceştia este următorul. Isaia a presintat caseĭ luĭ David, spre asigurare că nu va fi distrusă, minunea nascereĭ din fecĭóra a unuĭ prunc ce se va numi Emanuel; dar fiĭnd-că minunea acésta era să se sĕvêrşasca în nişte timpurĭ depărtate, spre a-l convinge, face o altă preḑicere, despre un eveniment maĭ apropiat, dar care, pentru moment nu póte fi sigur; ca înainte de ce pruncul Iasub, care se afla faţa şi pe care-l adusese cu el, va sci să deosibésca binele de rĕŭ, ceĭ doĭ regi vrăjmaşĭ vor fi nimicițĭ. In cap. 8, la naşterea luĭ Mahershalal face o altă profeţie, ca înainte de ce noul nascut, va şti a numi pre parintele sĕŭ şi pre muma sa Damascul şi Samaria vor fi devastate. Ast-fel eliberarea luĭ Iuda trebuea sa fie înainte de a cunóşte pruncul cel maĭ mare binele şi reul, adica şépte saŭ opt anĭ, şi cel maĭ mic să pótă vorbi, adica doĭ saŭ treĭ anĭ. Interpretarea acésta nu este contrară textuluĭ şi este fórte potrivită.

Isaia după ce a vestit naşterea viitóre a fiuluĭ fecióreĭ, care se va numi Emanuel, nu ḑice, *maĭ înainte ce el*, saŭ *înainte de ce va cunóşte fiul acesta* a deosebi binele de rĕŭ, el ḑice: *înainte de ce pruncul.* Cuvêntul acesta, pruncul, se póte înţelege şi de cel ce vorbeşte maĭ înainte şi de acel pe care-l avea cu sine, la Ahaz. Regele acesta a putut să înţelégă cuvintele şi despre unul şi despre altul, şi înţelesul

cuvêntuluĭ a trebuit să fie determinat prin un gest făcut atuncĭ de Isaia.

Acésta este singura interpretare admisibilă : 1⁰ Dacă partea acésta a cuvêntăreĭ nu se rapórtă la Iasub, nu înțelegem pentru ce a poruncit D-ḑeŭ luĭ Isaia a lua cu sine și pre fiul sĕŭ; 2⁰ Isaia ḑice în capitulul următoriŭ ca i s'a dat ceĭ doĭ fiĭ ca semne și prevestirĭ pentru Istrail; dar ce prevestea Isaia prin Iasub, dacă nu caderea celor doĭ regĭ? Dacă nu se vorbește de el în vers. 15, cum se putea face semnul? 3. Esplicarea acésta impacă cu desĕvêrșire cele douĕ texte ale vers. 15 din cap. 7, și vers. 4 din cap. 8. Este fórte simplu ca din ceĭ doĭ frațĭ, cel maĭ mare sa fi atins etatea de a cunóște binele și a-l alege de rĕŭ, pe când cel maĭ mic se pótă pronunța numele părinților sĕi. Dar dacă, precum se pretinde în obĭecțiune, se înțeleg ambele texte de pruncul Mahershalal, va fi opunere între amêndouĕ; cel dintêiŭ va anunța căderea celor doĭ regi, înainte ca pruncul să aĭbă șapte saŭ opt anĭ; al doĭlea prevestește acéstă cadere, înainte de a avea doĭ saŭ treĭ anĭ. Pe care din douĕ sa o credem?

După acéstă interpretare simplă și naturală, obĭecțiunea cade: Emanuel nu este nicĭ Iasub nicĭ Mahershalal; este un prunc minunat care, dupa tóte caracterile pe care i le dă profetul, nu póte să fie altul decât Mesia.

Dar óre nu întrunește Iis. Chr. tóte caracterile pe care profeția le anunța în diferite părțĭ? Să ni se spuĭe care-ĭ lipsesc? Isaia preḑice că se naște din fecióră; și credința ne învață că a fost conceput de feciόra prin lucrarea Sântuluĭ Spirit. Isaia declara ca se va numi D-ḑeŭ tare și Emanuel, saŭ D-ḑeŭ cu noĭ; dar și aceia că el e D-ḑeŭ, este una din dogmele nóstre sacre, și cum ca el a petrecut cu ómeniĭ pre pământ, ne arata istoria. Isaia îĭ dă și alte tit-

luĭ admirabile care-ĭ convin perfect. Isaia 'l numeşte părinte véculuĭ viitoriŭ, şi tóte vécurile, care saŭ petrecut dupre el, îl consideră ca atare. Isaia spune că va şedea pre tronul luĭ David ; şi tot aşa ḑice şi Angerul Gavriil vestind fecĭóreĭ naşterea sa. Isaia îĭ promite o împĕrăţie vecĭnică; şi acéstă împĕraţie durézǎ de mai bine de 18 vécurĭ. Isaia aminteşte de judecata şi dreptatea sa; şi el a predicat dreptatea şi a prevestit că va judeca tóte popórele. Isaia 'l proclama domn păceĭ, şi descrie în terminĭ pomposĭ, pacea pe care o va aduce el pre pămênt, şi vom vedea ce feliŭ de pace a dat el lumeĭ şi cum a dat-o. Isaia profetiséză, că naţiunele i se vor închina şi vedem şi astăḑĭ împlinindu-se caracterul acesta. Isaia înalţa gloria mormêntuluĭ sĕŭ, şi până astăḑĭ credincĭoşiĭ din tóte parţile cercetézá locul acesta cu respect. Ḑicem decĭ cu încredere Iudeilor: tot ceia ce Isaia a prevestit despre Mesia în cele cincĭ capete s'a realisat în Iis. Chr. prin urmare El este Mesia. Ḑicem şi necredincĭoşilor: cum a putut înţelepciunea omenéscă să prevadă tóte împrejurările acestea, pe timpul luĭ Isaia? Cum şĭ-ar putea închipui cine-va, că ele s'aŭ potrivit din întêmplare cu cele preḑise? Acéstă împlinire aşa de literară arata lămurit că eraŭ profeţiĭ inspirate de D-ḑeŭ şi că acel pre care-l prevesteaŭ este trimisul ceresc.

(Va urma) Gherasim Piteştênu.

DISCURS,

ţinut la sĕrbătórea patronală a Seminariuluĭ Veniamin, la 30 Ianuar, 1887.

I.

Datină frumósa, s'a stabilit de mult în acest Institut, ca la ḑiua patronilor scólei să se pronunţe din partea unuĭ profesor un cuvênt. Iar acésta este cu atâta maĭ raţional, cu cât cuvêntul fiind instrumentul principal de care fac usu învĕţatorii în prelegerile ḑilnice, la solemnitatea şcóleĭ pare a se da o proba maĭ manifesta de cultivarea acestuĭ cuvênt. Fiind vorba de şcóla şi de cultivarea cuvintelor, ideia mea şi nevrênd se ridica la primiĭ Dascălĭ aĭ Europei civilizate, vreaŭ a ḑice la Grecĭ, cariĭ încă din timpul luĭ Omer atribuiaŭ omuluĭ maĭ ales epitetul de cuvêntator: μέροπες ἄνθρωποι (Odisea S. 288). Eĭ ocupându-se cu *cuvêntul şi cu cultura cuvintelor*, *de óre-ce*, *dupre* filosoful Condillac (a), tóta ştiinţa n'ar fi de cât o arangĭare bine-chibzuita de cuvinte; împărţiră studiul cuvêntuluĭ în două: în vorbit şi estern=προφορικός καὶ ὁ ἐκτός şi în *intelectual şi intern*=νοητός καὶ ὁ ἐντός. Din cel dintêiŭ resultă gramatica şi retorica cu poezie; iar din al doilea Logica, Metafisiea cu Teogonia ori Teologia păgâna.

Creştinismul la rêndul sĕu avênd îndatorirea a se ocupa

(a) Celebru filosof Francez sensualist din secul. al XVIII.

maĭ ales cu cuvêntul, cu predica cuvêntuluı, sa nu vi se pară curios, daca a aplicat acest termin nu numaĭ la instrumentul de propagare al ideilor şi doctrineı sale, ci chīar la esenţa intelectuala, la substanţa personală, ce a pus în mişcare instrumentul vĕdut al graiuluĭ Evangelic. De aicĭ a luat naştere între învĕţaţiĭ teologĭ discuţiunea, teoria şi doctrina despre Cuvêntul întrupat (ἔνσαρκος λογος) de care, dupre putinţă, voim a ne ocupa astadı.

Doctrina despre λόγος sau Cuvêntul divin.

II

In multe felĭurı şi în multe chipurı a fost privită şi esplicata învețatura Evangeliştilor despre Iisus Christos şi în vechime, dar maı cu séma în timpurile moderne. Intre alte fapte, ideĭ şi naraţiunı, prologul dela Evangelia luı Ioan cu deosebire a impresionat orı-ce minte cugetatóre şi filosofica din orĭ-ce timp. „*La început era Cuvêntul, şi Cuvêntul era la D-ḑeu, şi D-ḑeu era Cuvêntul* (Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος. Ion I). Tot aşa şi cele-lalte ideı până la versetul al 6-lea au fost apreciate diferit de toţĭ ceĭ ce s'au ocupat cu acest Evangeliu. Aşa Climent Alexandrénul ḑice ca: „Pe când în cele-l-alte Evangeliĭ erau scrise faptele corporale ale luĭ Iisus, Ioan fu îndemnat a scrie o Evangelie spirituală"; ıar Eusebiu adauga ca: „Dacă Mateĭ şi Luca au conservat *genealogia* luĭ Iisus dupre corp (γενεαλογία), Ioan şĭ-a luat ca punct de plecare *divinitatea* sa (Θεολογία).

Trecênd preste marele numĕr de scriitorĭ sânţiţı, venim la criticiĭ vechı şi moderni, cariĭ numaĭ puţin voind a esplica înalta concepţiune a Evangelistuluĭ, îĭ atribuesc teoriı filosofice, care prin intermediul şcóleı Alexandrine se ridică până la Platon. Aşa: Iulian Apostatul ḑice că *Ioan este sorgintea a tot reul; cacĭ, învĕţând că Cuvêntul s'a întrupat*, a pus basele *Iesulatrieĭ* (adorareĭ luı Iisus).

Iar Lessing din seculul trecut declara ca Ión a salvat creştinismul—carele fara dênsul ar fi disparut într'o secta Iudaică,—învĕţând concepţiunea superióră a persóneĭ luı Christos. Renan şi alţiĭ, neputêndu-şı închipui cum un simplu pescar din Galilea ar fi putut scrie aşa *de profund* despre Iisus, susţine că acésta a putut avea loc numaı admiţênd că Ión s'a îndoctrinat în ideile gnosticilor ce pre-

dominau în Asia-mica, și ca ast-feĭ forma o teologie ideală proprie a sa despre Christos. In fine Reuss, Baur, și întréga școla teologica de Tubingue dic că Evangelia luĭ Ioan a fost destinata sa faca a prevala în Biserica o noua teorie despre persóna luĭ Iisus, pre care Ioan șĭ-a format-o personal; identificând pre Christos cu Logosul divin, despre care a luat cunoscința din filosofia Alexandrină și maı ales din scrierile luı Filon Iudeul.

Ne maĭ luând în considerare alte păreri cu totul imaginare, dupre care Christos n'ar fi de cât una din persóne Trimurtieı indiene, orı o simplă personificare a sórelui, ne vom mărgini a insista asupra conceptuluı *Logos*, care este de o mare importanța în teologia creștina: arătând modul cum istoricește s'a format și ce sens și însemnatate a avut atât în filosofia Alexandrina în afinitate cu cea grécă, cât și în prologul Evangelieĭ luı Ioan, de unde maĭ cu sémă s'a format în dogma creștină.

III

Filon, filosoful Iudeu din Alexandria, pe la începutul ereĭ nóstre, atestéză ca în Egipt era aprópe un milion de Evreı obligațı înca din timpurile luĭ Ptolomeu Filadelful (285 ante Christ.) a se servi în tóte actele publice de limba gréca. Din acésta împrejurare s'a nascut dialectul grec Alexandrin ce-l vedem în V. Testament și în scriitoriĭ Palestineni. Silițı fiind Iudeiĭ a veni prin limba în contact cu literatura gréca mulțı dintre dênșiĭ s'au educat în tótă filosofia gréca, încât despre Filon contimporaniı luĭ dicea, ca orı Φιλων πλατωνίζει orı Πλάτων φιλωνίζει; atâta se identificase cu limba și ideile luı Platon. Intre altele, Platon în Timeu enunțând ideea ca *lumea acésta este facuta de niște puterĭ inferióre* (a) *dupre exemplul sau modelul ideilor nevisibile*, s'a nascut ideia ca D-deŭ în sine fiind nepersonal, nedefinit, absolut și infinit, nu póte veni în contact cu lumea vĕdută de cât prin intermediul alteı persóne adoua numită λόγος.

Acest λόγος al scóleĭ platonice îl ıea Filon în ajutor la esplicarea alegorică ce face el cărților luı Moise; dar îl

(a Aceste puterı în Timeu se califică: Λογισμὸς Θεοῦ, νους; λόγος, παῖδες, θεοὶ θεῶν, ὧν εγὼ πατὴρ καὶ δημιουργὸς τῶν ἔργων = rațiune a luĭ D-deu, minte, cuvênt, fiĭ, deı aı deilor, al carora eu sunt parinte şı creator al lucrurilor.

consideră ca o persóna adevĕrat substanţiala (ὀυσιώδης) şi lucratóre. Tot pre acesta ìl numeşte: model original (ἀρχέτυπον παράδειγμα) ideia ideilor (ἰδέα ἰδεων); caie cuvinte dupre cum învaţa Didim (ìn Eusebiu, preparat Evang. C. XI, 23) însémnă substanţa şi personalitate, εἶναι δέ τήν ἰδέαν ἀΐδιον οὐσίαν=ideia este fiinţa vecinică. De aici se înţelege pentru ce Filon adesea numeşte λογοι pre îngerii lui D-ḑeu. Filon merge mai departe, el numeşte pre Logos=Cuvêntul: *Fiĭu primogenit al luĭ D-ḑeu, imagina D-ḑeuluĭ suprem, primul şi cel maĭ mare dintre îngerĭ, superiorul creatureĭ, facetorul lumeĭ întregĭ, D-ḑeu al doilea şi a tot sciutor.* Θεοειδέστατον ἄγαλμα, πρεσβυτατοι τῶν ὄντων, ἀΐδιον ἀπαύγασμα, ἱκέτης καὶ πρεσβευτης, οὔτε ἀγέννητος, ὡς ὁ θεός ὤν, ὄυτε γεννητός, ὡς ἡμεῖς=chipul cel mai asemanator lui D-ḑeu, cel mai bătrân dintre fiinţe, splendórea cea deapururea, rugator şi solitor, nici nenascut, ca D-ḑeu, nici nascut, ca noi. Din aceste, şi alte multe se vede, că Filon, carele era Iudeu şi de secta farisaica, profesa încă înainte de naşterea luĭ Christos ideea de Logos=Cuvêntul, ca al doilea dupa D ḑeŭ, în cât Isidor Pelusiotul ḑice: „Filon, de şi Iudeŭ şi râvnitor legeĭ, în scrierile ce ne-a lasat, se opune religieĭ sale... Fu silit şi împins de adevar sa teologisasca despre Cuvêntul lui D-ḑeŭ. Ca de şi numeşte (δεύτερον Θεον) secundar D-ḑeu pre cel deapururea cu Tatal, neputênd ajunge exactitatea misteriului, însă avu ideea şi de o a doua persóna (Cart. II. Epist. 143)". (Veḑi prefaţa lui T. Mangey la Philonis Iudaei opera omnia de Aug. Frider. Pfeiffer. Erlangae 1785).

Se întréba acum, de unde Filon s'a adapat cu asemenea concepţiune, óre numai din Filosofia Platonică şi Stoică, a căriea urmator era, ori mai ales a supt acéstă idee din carţile sacre ale străbunilor sĕĭ Evreĭ, cum însuşĭ atestéză óre-unde: Μωσέως γάρ ἐστι τοῦτο τό δόγμα, οὐ τὸ ἐμόν (Cartea de Creat. Lumei=Acéstă dogma este a luĭ Moise, ĭar nu a mea)?

Ca Filon a luat învĕţatura despre Logos, în sensul BiblieĭI, de la învĕţaţii Iudei anteriorĭ luĭ, şi din parafrazele haldaice ale V. Testament, numite Targum, numaĭ remane nici o îndoire; este un fapt istoric, constatat şi admis de teologii de tóte confesiunile creştine; mulţi însa dintre dênşiĭ argumentéza ca precum Filon, principalul

representant al şcóleĭ Iudeo—Alexandrine (a), s'a servit în scrierile sale, pe lângă tradiţiunea Ebraica, şi de privirile filosofieĭ grece, pentru a da o interpretare maĭ raţională credinţelor Iudaice din timpul seŭ. aşa şi Evangelistul Ioan la rândul sĕu s'a servit de Filon pentru a da conţinutului credinţelor creştine o forma maĭ înalta. maı filosofica şi maı ideala intru cât acéstă aserţiune se apropie de adevĕr, se va vedea din cele ce urméza. Iar în analisa maĭ departe a acesteı tese ne servim maı cu séma de D. F. Godet, doctor în teologie şi profesor la facultatea Bisericeı independente din Neuchatel (Commentaire sur l'Evangile de Saint Jean, IV tom. I, 1881 Paris).

IV.

Două fapte dau un punt de razim aparent acesteĭ esplicaţiunı a prologuluı luı Ioan: 1). Cuvêntul de Logos înscris în primul verset al Evangelieı nóstre şi carele este tocmaĭ acela prin care Filon îşı esprima noţiunea fundamentală a filosofieĭ sale; 2) *Ideea însaşĭ* a uneĭ fiinţı intermediare între D-ḑeu şi lume. prin care fiinţa absolută comunica cu fiinţele finite. Dar aicĭ se mărgineşte tóta analogia. Rĕmane maı departe a cerceta daca ceea ce aceştı doĭ scriitorı au comun sub acest raport, nu se esplica prin miḑlocul uneı sorginte superióre din care s'aŭ adapat amêndoı, orı dacă Evangelistul al patrulea s'a format în adevĕr la şcóla filosofuluĭ Alexandrin.

In casul din urmă, între amêndoı ar putea fi numaı nişte diferinţı privitóre la espunerea amanuntelor, dar ambiĭ ar trebui a avea aceiaşı tendinţă generală. Lucrul însa nu este de loc ast-fel. Noţiunea Logos-uluı pentru Filon este o *teoremă metafisica*, pe când pentru Ioan este faptul *dragosteĭ divine*. Pentru primul, D-ḑeŭ, fiind maĭ pe sus de orı ce determinaţiune particulara, nu este cuprinsibil raţiuneĭ omeneştĭ, şi nu póte comunica cu materia de cât prin miḑlocul acesteı fiinţı în care el se manifestă; Logosul este raţiunea divina care concepe fapturile finite şi le realiséză în lumea

---

(a) R-amintim ca Filon traıa în primul secol al ereı nóstre (nascut cam pe la 15 anĭ ante-christ, şi aparţinea uneı familiĭ avute Iudaice din Alexandria. Scrise o mulţime de tratate filosofice şi religióse, în care cauta a arata o relaţiune óre care între credinţele judeilor şi ale filosofilor grecı, maı ales cu cele a le luĭ Platon şi a Stoicilor.

materială. La Ioan, din contra, noţiunea acesteĭ fiinţe este o cerinţă (un postula) a dragostei eterne. „*Căcĭ tu m'aĭ iubit*, ḑice Iisus, *înainte de creaţiunea lumeĭ*“ (Ion. XVII, 24); ĭar acestei ıubiri a lui D-ḑeŭ pentru Logos corespunde cea a Logos-ului pentru D ḑeu: „La început era Cuvêntul, şi Cuvêntul era la D-ḑeu, ='Εν ἀρῇ ἦν ὁ λογος, καὶ ὁ λόγος ἦν πορὸς τὸν Θεόν, ıar: πρὸς τον Θεόν literal însĕmnă: a tinde, a se mişca catra D-ḑeu. Apoı acésta nu este o diferinţa neînsemnata; din contra noı ne aflăm în faţa a două tendinţe deosebite: de o partea cea a privirei filosofice: necesitatea de a cunóşte, iar de alta cea a pietaţei: necesitatea *mântuireĭ*. Nu ca dóra prin acésta aşĭ voi a ḑice ca lui Filon lipsa pietatea, ıar lui Ioan necesitatea de cunóştere: ci voesc a stabili aicĭ punctul de razim al amânduror învețaturilor în sufletele ambilor scriitorı.

La acésta diferinţă fundamentala se raportéză faptul următor. Doctrina cuvêntului la Filon îşı are valóre în sineşĭ, ca noţiune necesară pentru privirea (speculaţiunea) filosofica omenéscă; iar la Ioan acéstă noţiune este numaı în serviciul unui fapt istoric, un mijloc de a esplica ceea ce scriitorul a simţit şi recunoscut divin în persóna lui Iisus Christos. D. Réville, un teolog protestant raţionalist, se plânge adesea ca datele speculative asupra natureı şi activităţei Logosului sunt fórte restrînse în prologul lui Ioan: „maĭ multa teorie, maı multa claritate în naraţiune, ḑice el, ar fi fost tocmaĭ la locul eı“. Acésta imputare este naiva: teologul reformat cere de la Evangelist sĭ fi scris Evangelia dupre cum ar fi dorit el. Voeşte a avea o scriere filosofica, şi fiind-că scriitorul nu respunde la acésta cerinţa, el îl censuréza, în loc de a-şı întórce critica contra teoriei sale. In prolog nu este nicı o speculaţiune filosofica, ci numaı simplu o concepţiune a persóneĭ lui Iisus, esprimata prin milocul unuĭ termin ce era în usu la acésta epoca în limba filosofica. Ba încă acest termin este luat într'un sens cu totul altul de cât cum se întrebuinţa în teoria filosofica în genere şi în cea a luĭ Filon în particular. Aşa, la acesta ḑicerea Logos are sensul de *raţiune*; şi însamna raţiunea divina, orı ca şeḑênd în D-ḑeŭ, orı ca realisată în lumea fiinţelor finite, în sensul în care Stoicii vorbesc despre raţiunea resfirata în tóte fiinţele (ὁ κοινὸς λόγος ὁ διὰ πάντων ἐρχόμενος=raţiunea comuna ce patrunde prin tóte). Filon îl numeşte, înca câte-o-data idea ideilor (ἰδέα ἰδεῶν) sau meropola ideilor, Acesta idealul lumeĭ finite în totalitatea

și în amĕnuntele sale, ca existând în mintea divina. Iar la Ioan dicerea Logos este luata în sensul de *graiŭ, vorbă*; acesta este sensul sĕŭ statornic în Evangelie, unde însémnă revelațiunea divina, și chiar în prologul lui Ioan, unde graiul creator din cartea Facereĭ este personificat sub dicerea *Cuvênt*. Când Filon voește a esprima acésta noțiune, la dicerea Logos el adaoga cea de ῥῆμα (graiŭ, vorba espresa). Așa în versetul: „D-deŭ crea cerul și pamêntul cu *Cuvêntul-vorba* sa" (τῷ ἑαυτοῦ λόγῳ ῥήματι). Ori întrebuințéză numai al doilea termin: *Lumea întrégă a fost facuta prin graiul-causă* a lucrurilor (διὰ ῥήματος τοῦ αἰτίου)." Iar acéstă diferința provine din aceia cá Filon se mișca în sfera speculațiunei filosofice, iar Ioan în cea a acțiunei divine pentru mântuirea omenireĭ.

V.

Numaĭ puțin rolul acestuĭ Logos diferește mult la unul și la altul dintre scriitorĭ. Logosul lui Filon este un principiu universal, o lege generala a lucrurilor; și nu este pus nicĭ într'o relațiune cu persóna Mesieĭ, pe când la Ioan Mesia este însuși acést a persóna încarnata: *Darul ce Tatăl îl face lumeĭ și prin care voește a o mântui.* Singura numaĭ supozițiunea încarnareĭ Logosului ar fi fost o enormitate în ochiĭ lui Filon. Oare pĕcatul, dupre dênsul, nu provine din materie, și întinarea sufletului omenesc nu resultă din unirea luĭ cu corpul? Prin urmare, ce blasfem n'ar fi fost de a represinta Logosul manifestat într'o persónă omenésca avênd suflet și corp (a). De aceĭa Mesia lui Filon este un simplu om, carele va readuna pre Iudei din împraștiarea lor, și le va reda statul glorios, la care ei au drept a aspira.

Chiar în lumea spirituală, rolul Logos-uluĭ diferă cu totul. în teoria luĭ Filon, de ceia ce el este în a lui Ioan. La acest din urma, Logosul sau Cuvêntul este *lumina ómenilor* (I, 4), și dacă sunt în lume *întunerece,* acésta provine din aceia că lumea nu l-a cunoscut pre dênsul, carele necontenit lucrézä în creațiunea sa *luminând pre tot omul* (9 și 10 vers). Pentru Filon Logosul este mai mult un interpret al luĭ D-deŭ, dar nu pentru ómeniĭ aparti-

(a) Dupre Filon și Platon principiul rĕului este în materie. Iata pentru ce Filon nu póte a se gândi măcar la incarnarea Logosuluĭ. Acéstă idee iĭ inspira fioru și grózä.

nitorĭ ordinuluĭ *celor perfecțĭ*. Adevĕratul înțelept, dupre filosofia platonica, se rîdica prin contemplațiunea imediata până la cunoscința luĭ D-ḑeu, fara a trece prin Logos. Logosul este D-ḑeul celor neperfecțĭ, carĭ, neputêndu-se rîdica până la modelul original, se cuvine a se mulțami cu contemplarea portretuluĭ saŭ a copieĭ. Logosul luĭ Filon, ḑice D. Gess, este un calaus ce nu conduce la scop, la însușĭ D-ḑeu; este un D-ḑeu în care nu posedă cine-va pre D-ḑeŭ cel real. A contempla este a se ocupa cu Logosul, cu rațiunea divină manifestată în Lume; dar pe acéstă cale nu ajunge cine-va nicĭ-cum până la însușĭ D-ḑeu; la acesta nu se póte ajunge decât pe calea intuițiuneĭ nemijlocite, care trece alaturea cu Logosul. Nu tot acésta se póte ḑice și despre Logosul Evangelieĭ a patra, în care Iisus ḑice: „*Eu sunt calea, adeverul și viața; nimene nu vine la Tatal decât prin mine.*“

(Va urma) G. Erbicénu.

Biserica și populațiunea rurală.

Nenorocirile suferite anul acesta, înaintea Paștelor, cu resóla satenilor în unele comunĭ, ale județelor Ilfov și Ialomița mai cu-séma, au putut convinge pe ori ce om cu minte și cu interes pentru Patria Româna, ca este mare necesitate a se face educațiunea saténului altminterea de cum se face în present.

Nu este destul sa ne mândrim ca învețamêntul primar a devenit obligatoriu pentru tóta suflarea omenésca; nu este de ajuns sa învețam pe fiii satenilor a ceti și a scrie, precum și primele noțiuni de științile neaparat trebuitóre în viața practica. Cea maĭ mare nevoie este sa menținem, sa întarim și sa creștem în popor sentimentul religios, iubirea de Biserica și de Patrie; caci numaĭ idealul patriei cerești și pamêntești póte atrage pre om la o viața practica folositóre tuturor; numai acest ideal îl face sa sejertféscă și pentru alții, să fie indulgent, rabdatoriu, compatimitoriu, desbracat de interese gróse, dedat muncei oneste și iubitoriu de regula și disciplina în tóte privințile.

Numai Evangelia, numai Biserica este în stare a face din lupi oi, din leĭ vițeĭ, și din tigri mielușei.

Și óre cum s'ar putea preface în scurt timp caracterul populațiuneĭ rurale, ca sa fie conform cu adeveratele interese ale Patriei? Iata socotința nóstra.

Sa se ia o decisiune grabnica ca Direțiunea școlelor rurale sa se încredințeze Bisericei. Indelungata esperiența a probat, credem, în deajuns și celor mai sceptici, ca Biserica nóstra a fost, este și va fi numai a națiuneĭ, numai pentru națiune. Ar fi ridicul a mai fi comparat și asta-ḑi clerul nostru cu cel catolic, și a gasi în Biserica nóstră ortodoxa o pedică catre desvoltare și progres.

O dată direcțiunea școlei încredințata Bisericei, sa se faca o modificare radicala și în programul acestor școle. Dupre noi, ar

trebui sa figureze în acele programe *Ceaslovul* (Orologiul) şi *Psaltirea*, care sunt carţile cele maı des întrebuinţate în serviciul divin. Ar trebui sa se înveţe şi nişte noţiunĭ elementare de Musica Vocala Bisericésca. Ceaslovul şi Psaltirea, pentru ca copiii sa póta ceti câte ceva cu rândul în Biserica, Duminicile şi serbatorile; iara Musica Vocala, ca sa se póta executa cu copiii o Liturgie cât de simpla, pentru podóba serviciuluı Divin.

Scopul la care tinde propunerea acésta a nóstra este nu numaĭ pentru a face familiari pe copiiĭ satenilor cu cele Bisericeştı, care sunt însutit maı înveţatóre şi maı moralisatóre, decât orı-ce alta înveţatura luméscă; dar maı ales ca sa atragem la Biserica în genere pre tot poporul. Cacĭ, cine nu simte, cu câta placere s'ar duce în locaşul Divin muma sau tata, sau şi fraţii maı mari, când ar şti ca acolo aŭ sa auda cetind sau cântând pe copilaşul lor, pe maĭ micul lor frate? Am veḑut nenumerate exemple de feliul acesta, cum o muma, un tata, asculta cu cea maı mare religiositate şi cu lacrîmĭ de bucurie pe copilaşul lor recitând în Biserica un *Tatăl nostru*, un *Cred întru unul Dumneḑeu.*

Ca dovada la cele ḑise publicam în Revista nóstra urmatórele, done acte, de mare importanţa, care aduc mare lauda şi fac mare onóre D-luı Georgiescu, înveţatoriuluı din Comuna Ferbinţii; şi tot-o-data rugam pre toţı Domnii înveţatori din comunele rurale ca sa se înţeléga între eĭ, sa adopte acelaşı mijloc practic de a atrage la Biserica populaţiunea rurala; cacı numaı atuncĭ, şi numaĭ prin acésta vor bine merita de la Patrie.

Innocent M. Ploeşténu.

Proces-Verbal

No. 18.

Astă-ḑĭ 6 Decembre, anul 1887.

Noı Membri Consiliuluı Comuneı Ferbinţii, din plasa Mostiştea Judeţul Ilfov, conform adreseı cu No. 8, a D-luı înveţator al Şcóleı de bacţĭ din acésta Comuna, anume Ión Georgescu, prin care ne invita a asista la Biserica cu hramul Sântuluı Nicolae unde D-sa are sa ıa parte, cântând Sânta Liturgie cu elevii şcóleı din acésta Comuna. Am mers împreuna, unde am asistat la Sânta Liturgie, care a fost fórte bine cântata în cor, remâind pe deplin satisfacuţı.

Avênd în vedere ca D-l Inveţator Ión Georgescu este permutat în acésta Comuna numaı de la 15 Octombre a. c.

Considerând că până în acel timp elevii n'au avut câtuşi de puţin cunoscinţa de musica.

Avênd în vedere şi mulţumirile ce am întimpinat din partea fruntaşilor locuitori din acésta comuna, felicitându-ne, ca a voit Dumnedeu ca şi acésta Comuna sa aibă un Invețator ca D-nu Ión Georgescu, care în aşa scurt timp a făcut mari progrese cu elevii chiar şi în instrucţiune.

Consiliul

Arata viile sale mulţamiri D-lui Invețator Ion Georgescu care în aşa scurt timp a facut ca în acésta Comuna sa existe un cor bine compus, cu care deştépta mult dragostea locuitorilor catră Biserica, care era mai de tot parasita.

Primésca aseminea mulţamiri şi din partea locuitorilor care ne-a autorisat pre noi a i le arata.

Rugând pe D-nul Invețator Ión Georgescu ca şi pe viitor sa-şi dea silinţa a urma cu acest progres, care va remânea neşters din memoria acestui Consiliu, a întregei populaţiuni din comuna, şi care mai cu osebire se mândreşte de progresele ce vede ca la avênt aşa de repede copii D-lor în aşa scurt timp sub direcţiunea Dv.

Mândra ar fi ţéra când la tóte şcólele ar avea aseminea Invețatori care să-şi dea ostenéla a face progrese reale. Negasind alt mijloc mai cuviincios a ve mulţami pentru ceea ce meritaţi am disposat a forma acésta închiere în duplu esemplar, din care unul se va înainta Domnului Revizor, unul se va înainta Domniei Vóstre, remâind ne-ştérsa în veci în registrele acestei Comuni.

Primar, (ss) A. Constantin.

Consilieri
[ss] Voicu Petre
[ss] Const Fraţilă
[ss] Petcu Radu
[ss] Radu Voicu

Notar (ss) *N. Rătescu*

ROMANIA

Comisiunea Interimara din Comuna Ferbinţi.

Presenta copie fiind conforma cu originalul se atesta de noi.

1888 Maiu 19.

Preşedinte, *N, Ionescu*

Notar *N. Rătescu*

Act de mulţămire.

Sub-semnaţii preoţi, din comuna Ferbinţii, venim prin acésta a arăta viile nóstre mulţămiri D-lui Invĕţator Jón Georgescu, pentru multa silinţa ce ş'au dat a forma un cor din elevii şcólei, care p' rând cânta Duminicile şi Serbatorile la cât-şi-trele Bisericile din Comuna nóstra, fiĕnd prin acésta ca locuitorii sa vie cât maĭ mulţi la Biserica, care era maı de tot parasita; rugându-l ca şi pe viitor sa urmeze tot ast-fel. Suntem siguri că colegii D-sale vor lua esemplu, silindu-se a forma şi dênşii ast-fel de coruri, cu care sa póta inspira locuitorilor dragostea de a frecuenta maı des Biserica.

1888 Maiu 19.

Preotu **Alecsandru Popescu**,
Bis. Catunului Ferbinţii de sus.
Preotu **Gheorghe Popescu**,
Bis. Catunu Ferbinţii de jos.
Preot şi Conf. **Al. Donescu**,
Bis, Taruleţu Ferbinţı.